

Celje bo živelo s kongresom ZSS, ki bo 7. in 8. novembra!

OB SEJI RADOVLJIŠKE KOORDINACIJSKE KOMISIJE ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA USTAVE

Ni razvoja brez pospeškov

Radovljica daje videz umirjenega podeželskega mesteca, ki bi mu težko prisodili, da je središče zanimivega družbenopolitičnega dogajanja. Razmišljajo o novih rešitvah, bi lahko na kratko dejali, in ne čakajo na preskušene recepte iz „velikih centrov“. Mislimo predvsem na rešitve v samoupravnem dogajanju, rešitve in prijeme, za katere ne trdimo, da so zrastle izključno na radovljiskem zelniku, vendar so jasno povedali, da jih namestavljajo pripeljati do konca. Nekaj našega razmišljanja ob dogajanju v Radovljici prinašamo na 3. strani.

Odbor za organizacijo 8. kongresa zveze sindikatov Slovenije pri občinskem sindikalnem svetu v Celju je na svoji torkovi seji sprejel program za oba kongresna dneva, 7. in 8. novembra. Po programu bo plenarno zasedanje potekalo v dvorani kina Union, komisije pa bodo zasedale v dvoranah Tehnomercatorja, Kovinotehne, Zavoda za zdravstveno varstvo in Skupščine občine Celje. Recepcijsko, informacijsko in tehnično službo bodo organizatorji uredili v prostorih doma JLA, kjer bosta tudi kongresna pisarna in novinarski center. Poleg vsega bodo za nemoteno delo predstavnikov sedme sile napeljali v domu JLA še dve telefonski in teleprinterski liniji. Prireditelji bodo poskrbeli, da bodo vsi delegati in gostje dobili ob svojem prihodu načrt mesta Celja, komplet vodičev po kulturno-zgodovinskih in turističnih zani-

mivostih Celja in okolice, program vseh prireditelj, ki bodo v kongresnih dneh itd. Ob koncu dela prvega dne kongresa bo 10 celjskih delovnih organizacij sprejelo skupine 50 delegatov, ki si bodo ob tej priložnosti ogledali proizvodnjo in se na družbenih srečanjih pogovorili s člani kolektivov. Sprejem za vse delegate kongresa pa je predviden 7. novembra v prostorih Narodnega doma. Poseben program pripravljajo organizatorji za goste iz Madžarske, Italije in Avstrije, ki bodo prisostvovali kongresu zveze sindikatov Slovenije.

Sicer pa bo Celje slavnostno okrašeno pozdravilo delegate in goste 8. kongresa ZSS. Na predvečer prvega kongresnega dne bo na gradu velik ognjemet, za prijetno vzdušje pa bodo poskrbele tudi gostinske delovne organizacije. Organizatorji so jim namreč predlagali, da bi

med kongresnimi dnevi podaljšali delovni čas, dlje kot običajno pa naj bi bile odprte tudi vse celjske trgovine. Vrsto kulturnih in zabavnih prireditev pripravljajo tudi nekatera kulturno-umetniška društva.

Čeprav si Celjani prizadevajo, da bi poskrbeli za kar se da najboljšo organizacijo kongresa, pa jih krepko pesti problem namestitve delegatov in gostov. Mesto ob Savinji razpolaga trenutno namreč samo s 364 ležišči, zato bodo morali rešitev hočeš nočeš poiskati v hotelih v bližnji okolici. Problema sicer še niso rešili, vendar pa so že predlagali, da bi nekateri gostje in delegati bivali v hotelu Merx, novinarji in tehnično osebje v hotelu Evropa, za druge udeležence pa naj bi poskrbeli prenočišča v zdravilišču Dobrina.

-iv

DE DELAVSKA ENOTNOST

21. IX. 1974 - ŠT. 37 - L. XXXI

V JASNICI PRI KOČEVJU SO SE SEŠLI SLUŠATELJI DOSEDANJH IZOBRAŽEVALNIH TEČAJEV

Minuli teden je začel z delom v Jasnici pri Kočevju že tretji dvomesečni izobraževalni tečaj, ki ga organizira Center za izobraževanje pri RS ZSS skupaj z RK ZMS. Pred tem pa so se 13. in 14. septembra zbrali na dvodnevni seminar slušatelji obeh prejšnjih tečajev. Od skupno 97 nekdanjih tečajnikov, se jih je zbralo 70. Ponovno srečanje tečajnikov sodi k dogovorjenemu delu Centra za izobraževanje, ki ima namen, da sindikati vzdržujejo stalne in neposredne stike z vsemi, ki so obiskovali tečaje, da preverjajo njihovo znanje in da ga dopolnjujejo z razčiščevanjem novih, aktualnih vprašanj. Ponovno so se zbrali tudi z namenom, da ugotovijo koristnost tečajev za delo v praksi. Kakšni so pogoji tečajnikov za družbeno delo v njihovi sredini, kako izpopolnjujejo svoje znanje in kaj se pričakujejo od centra v bodoče. O teh vprašanjih so med tečajniki izvedli tudi posebno anketo, ki bo služila za

Minulo nedeljo je bilo na območju Nove Gorice več slovesnosti: v središču Nove Gorice so slovesno odkrili spomenik Francetu Bevku, v Anhovem pa je sekretar IK CK ZKS Franc Šetinc položil temeljni kamen za novo cementarno in odprl nov most čez Sočo. Slovesnosti v Novi Gorici in v Anhovem so se udeležili številni zastopniki gospodarskega in javnega življenja v republiki. Nova cementarna Salonita Anhovo šteje med največje investicijske projekte v Sloveniji, tako po vrednosti naprav in objektov kot tudi po vrednosti letne proizvodnje. Ko bo cementarna začela delati s polno zmogljivostjo, bo znašala letna proizvodnja klinkerja 725 tisoč ton, iz katerega bo izdelal kolektiv blizu milijon ton cementsa letno! (Foto: A. Ul.)

PONOVNO SREČANJE

dopolnjevanje programa naslednjih tečajev. Prvi dan seminarja so v Jasnici skušali ožvežiti in ponovno razčistiti nekatera najbolj pomembna poglavja iz tečaja. Še posebej so govorili o tistih problemih, o katerih bo razpravljal 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije. V razgovoru s pomočnikom generalnega sekretarja Ivanom Migličem so tečajniki kritično zastavljali vprašanja, ki so praktičen odraz njihove angažiranosti v praksi. Najprej so govorili o premajhni skrbi za družbeno in splošno izobraževanje delavcev, o politiki nagrajevanja in o osebnih dohodkih, saj v nekaterih podjetjih prevladuje uravnilovka, v drugih pa so razponi med najnižjimi in najvišjimi preveliki. Vprašanja, ki

so jih zastavljali tečajniki, so zadevala tudi povečevanje socialnih razlik in probleme, ki se zaostrujejo, ker naša družba premalo razširja sistem kontrole nad družbeno potrošnjo. Govorili so tudi o delavskih stanovanjih in o porabi sredstev solidarnostnih skladov.

Obdelane rezultate ankete o delu tečajnikov v praksi bomo objavili v eni prihodnjih številčk DE. Danes pa zabeležimo le razgovor z Lojzeto Lihtenvalnerjem in njegove pripombe na dvomesečni tečaj.

Lojze Lihtenvalner je komercialist v Ljubljanskih mlakarnah. Po tečaju je bil izvoljen za predsednika občinskega odbora sindikata delavcev v kmetijstvu, živilski in tobačni industriji občine Ljubljana-Bežigrad.

„Moram reči, da mi je tečaj zelo koristil, saj sem, na primer, laže sodeloval pri izdelavi programa dela našega občinskega odbora.“

Tovariš Lihtenvalner meni, da bi morali tečajniki svoje izobraževanje nadaljevati v podobnih tečajih in da bi ob zaključku izobraževalnega ciklusa, seveda v sporazumu z Zavodom za šolstvo, dobili pismena priznanja določene izobrazbe.

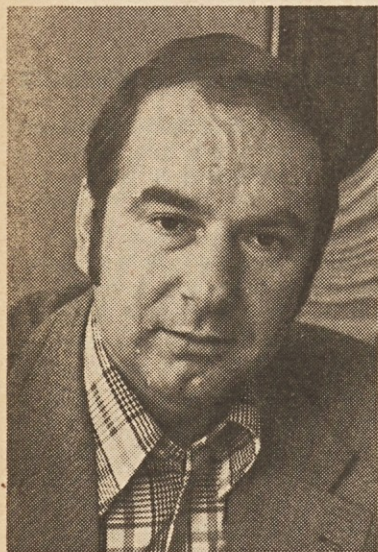
„Tako bi bilo, po mojem, zanimanje za take tečaje še večje. Sicer pa se mi zdi, da je dva meseca, kolikor tečaj nepretrgoma traja, skorajda predolga doba za odsotnost iz delovne organizacije. To človek občuti, ko se zopet vrne, pa tudi podjetje nerado in težko pogreša delavca dva meseca skupaj.“

A. A.

Osnutek dobro ocenjen

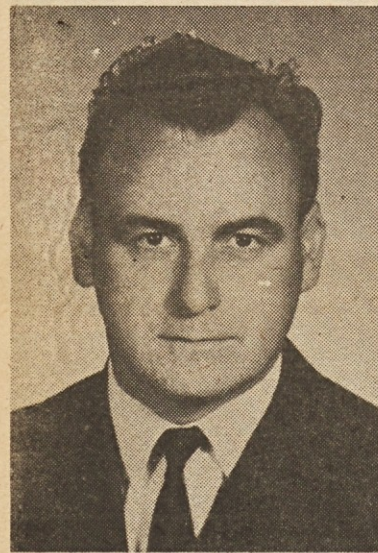
O osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju grafične in papirne industrije je doslej razpravljalo že več OZD časopisne, založniške in grafične dejavnosti. Po njihovi sodbi je osnutek dober, zato bo lahko služil kot osnova za vse nadaljnje razprave. Prve pripombe nanj naj bi dobili do konca tega meseca, ko bodo končali z razpravami še v ostalih OZD grafične in papirne industrije. Zato bo mogoče dati podrobnejšo oceno o integracijskih procesih v tej panogi šele 17. oktobra, ko se bo sestala republiška sindikalna konferenca delavcev grafične in papirne industrije Slovenije. Tako je menilo predsedstvo te konference, ko je minuli četrtek obravnavalo informacijo o združevanju v slovenski grafični in papirni industriji. Med drugim je sklenilo imenovati posebno komisijo za samoupravljanje, ki bo spremljala integracijske procese v grafični in papirni industriji in o svojem delu poročala na oktobrski seji republiške sindikalne konference delavcev grafične in papirne industrije.

JOŽE SINTIČ:

Na sindikatih sodimo, da je osnova povezovanja dela in sredstev v tekstilni industriji združevanje v sestavljene organizacije združenega dela, katerih naj bi po našem mnenju ustanovili v Sloveniji štiri ali pet. Ne zavračamo pa niti drugih možnih oblik povezovanja, če bodo omogočale hkratno ali kasnejše povezovanje v SOZD.

JANEZ KUČAN:

Samoupravnih sporazumov in drugih aktov ne analiziramo zato, da se gremo nepotrebno pisarjenje, pač pa zato, da dobimo pravo in celovito podobo o uveljavljanju novih samoupravnih odnosov in da na osnovi teh analiz s politično akcijo pomanjkljivosti odpravimo.

FRANJO PETERNEL:

Na kongres smo se dobro pripravili. Najprej se bodo v prihodnjih dneh sestali člani sekretariata konference aktivov mladih delavcev, ki bodo proučili kongresno gradivo in dali nanj svoje pripombe in predloge, za konec meseca pa pripravljamo v EMO zbor delavske mladine. Na njem bomo brez zadržkov razgrnili vse težave mladih v naši delovni skupnosti, dovolj jasni pa bomo tudi takrat, ko bomo govorili pred ostalimi, kaj pričakujemo mladi delavci po našem kongresu.

Potreben je skupen program

Tekstilna industrija je tako po številu zaposlenih kot po številu delovnih organizacij ena najpomembnejših proizvodnih dejavnosti v naši republici. Vendar je ta dejavnost sila razdrobljena – saj je 50.000 delavcev zaposlenih kar v 72 organizacijah združenega dela in v večnih gospodarskih težavah. Zategadelj je presenetljivo, da tekstilna industrija še vedno ni med seboj tesneje povezana, razen v poslovnih združenjih. Letos je akcija za združevanje dela in sredstev bolj živo stekla, tudi po veliki zaslugi slovenskih sindikatov. Minuli teden je predsedstvo republiške sindikalne konference delavcev tekstilne in usnjarske industrije Slovenije razpravljalo o konceptu združevanja tekstilne industrije in zavzelo nekatera stališča. O tem, kako je potekala razprava in kakšna so stališča predsedstva te republiške sindikalne konference, smo povprašali Jožeta Sintiča, v. d. sekretarja konference.

„Predsedstvo je ocenilo, da delovno gradivo o izhodiščih za razpravo o povezovanju tekstilne industrije še ni zrelo za javno razpravo v kolektivih,“ je začel Jože Sintič. „Trebalo ga bo še v marsičem izboljšati, zlasti pa jasno opredeliti cilje in funkcijo združevanja, količinsko prikazati ekonomske učinke povezovanja, določiti kriterije in osnove združevanja tekstilnih kolektivov v različne organizacijske oblike, bolj določno razmejiti vsebino in smisel povezovanja v SOZD in poslovno skupnost itd.“

„Kaj je še pokazala razprava na predsedstvu?“

„Kritično smo ocenili vse pojave neusklajenosti in ne celovitosti konceptov o združevanju, kar povzroča tudi nenačrtovitost in premajhno učinkovitost akcije povezovanja. Ocenili smo, da bodo morali delavci v kolektivih združiti vse strokovne, samoupravne in politične sile za izdelavo skupnega koncepta združevanja in da bodo morali obsoditi vsak poskus, ki ne pelje k temu cilju. Odločno smo tudi politično odklonili zapiranje organizacijskih oblik povezovanja v lokalne okvire ožjega ali širšega značaja, če tega ne dovoljujeta ali zahtevata ekonomska nujna in samoupravna logika.“

„Med tekstilci krožijo razne inačice predloga, koliko sestavljenih organizacij združenega dela bi bilo smotrno ustanovljati. Kakšno stališče ste do tega vprašanja zavzeli na predsedstvu?“

„Odklonili smo zbornično stališče, da bi bilo najbolj smotrno ustanoviti 10 SOZD, kajti menimo, da tolikšno število SOZD razbija tehnološko celovitost posameznih proizvodnih skupin. Mnoge med predlaganimi SOZD so po našem mnenju občinske ali regionalne tvorbe, opazno pa je tudi grupiranje po logiki velikih, malih, bogatih, revnih organizacij združenega dela. Po našem mnenju bi bilo ob upoštevanju vseh možnih meril najbolj smotrno ustanoviti štiri ali pet SOZD. Seveda pa je takšno stališče treba še strokovno podrobno ovrednotiti.“

„Tekstilci predlagajo tudi možnost, da bi se najprej povezali v poslovno interesno skupnost...“

„Sodimo, da je osnovno in najbolj bistveno za uspešno povezovanje tekstilne industrije povezovanje njenih OZD oziroma TOZD v sestavljene organizacije združenega dela. Vendar predsedstvo ni zavrglo možnosti, da se še pred dokončno ustanovitvijo SOZD delovne organizacije povežejo v poslovno interesno skupnost. V takšnem primeru bi le-ta na osnovi programa organizacijske, kadrovske in samoupravne zagotovila hkratno ali poznejše nastajanje SOZD, v samoupravnem sporazumu o združevanju v poslovno skupnost pa bi natančneje opredelili merila za povezovanje v SOZD. Poudarili pa smo tudi, da nikakršni dogovori o povezovanju v tekstilni industriji ne smejo zaiti v kasnejšo dvotimost pri reševanju nalog.“

„Kakšen naj bi bil položaj specializirane trgovine v novi organiziranosti tekstilne industrije?“

„Predlog, ki ga podajamo, terja samoupravno povezanost specializirane tekstilne trgovine z njenim proizvodnim zaledjem. Proizvodnja in trgovina morata v okviru SOZD združiti svoja sredstva in delo kot enakovredna partnerja, s skupnimi razvojnimi programi ter skupnimi poslovnimi riski. To pa vključuje smeri nadaljnega povezovanja specializirane tekstilne trgovine med seboj, zaradi nadaljnje delitve dela v malo-prodajni mreži. Predsedstvo podpira tovrstne iniciative, ki so začete v ljubljanskih občinah, če sočasno prispevajo k uresničevanju celovitega koncepta odnosov med proizvodnjo in trgovino.“

„Kaj storiti za boljšo organiziranost in usklajenost nadaljnje akcije?“

„Eden izmed ukrepov bi bil oživitve dela nekdanje zbornične komisije za integracije s tem, da bi njen sestav razširili s predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Nadaljevati bi bilo treba tudi prejšnje delo strokovnih skupin. Nujno pa bi morali kajpada izboljšati sodelovanje med zvezo komunistov, zbornico, sindikati in tekstilno industrijo.“ R. B.

Nalog je seveda dosti, vendar pa je v tem trenutku naše glavno zanimanje usmerjeno na uveljavljanje novih samoupravnih odnosov, utrjevanje delegatskega sistema ter uresničevanje tistih določil ustave, ki zadevajo organizacije združenega dela pri oblikovanju ter ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti, samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja itd. Ob tem je seveda enako pomembno tudi uresničevanje sindikalne liste, reševanje spornih vprašanj v delovnih organizacijah ter organiziranje osnovnih organizacij sindikata v TOZD. Učinkovita organiziranost ter usposobljenost osnovnih sindikalnih organizacij je seveda tista osnova, ki bo omogočila realizacijo vseh nalog, ki smo si jih zadali v naši občini. To seveda ni lahka naloga, saj imamo 98 osnovnih sindikalnih organizacij ter 9 občinskih sindikalnih konferenc.

Na prvem mestu v vašem programu dela je uveljavljanje novih samoupravnih odnosov. Ali gre to prepočasi?

— Ravno sedaj zaključujemo analize samoupravnih sporazumov o združevanju v organizacije združenega dela, analiziramo druge samoupravne akte in tudi gibanja, ki se pojavljajo pri uresničevanju novih samoupravnih odnosov.

Uspesabljanje delegatov

Pred osnovnimi in občinskimi organizacijami Zveze sindikatov Slovenije stojijo pomembne in niti malo lahke naloge, ki so poleg priprav na kongres povezane tudi z uresničevanjem zaključkov zveznega in republiškega kongresa Zveze komunistov, kakor tudi z izvajanjem nove ustave. S čim se v tem trenutku ukvarjajo sindikalne organizacije ter občinski sindikalni svet v Murski Soboti ter kako uresničujejo sprejete naloge, smo se pogovarjali s predsednikom občinskega sindikalnega sveta tovarišem Janezom Kučanom.

Tega ne delamo zato, da bi komur koli naložili neko nepotrebno pisarjenje, pač pa zavoljo tega, da osnovne sindikalne organizacije, kakor tudi občinski svet dobe pravo in celovito podobo, da bi se lahko z utemeljenimi zahtevami pogovarjali povsod tam, kjer so te stvari urejali le formalno in kjer duh nove ustave ni dovolj prisoten v sporazumih in v praksi. Kjer stvari niso urejene, moramo s politično akcijo stvari preokreniti. Te analize so torej za nas pomembno orožje v borbi za uveljavljanje novih odnosov v vseh sredinah.

In kakšna je angažiranost sindikatov ob drugih nalogah?

„Zahteva po gradnji cenejših, vendar ne manj kvalitetnih stanovanj, kot to zahtevajo današnji pogoji, je v sindikatih še vedno prisotna. Menimo, da je treba v to akcijo v večji meri ter odgovorno vključiti urbaniste ter projektante. Vsekakor je za občane naše občine, dijake in delavce zelo pomembno, da bomo po večletnih prizadevanjih sindikata dobili obrat družbene prehrane, prav tako pa smo tudi tik pred ustanovitvijo počitniške skupnosti v občini. Le-ta mora zelo hitro realizirati izgradnjo počitniškega naselja v Rovinju ter morebitno obnovo počitniškega doma na Pohorju. Ob tem se bodo morale naše sindikalne organizacije še bolj potruditi, da izpeljemo akcijo, za katero smo se odločili ob sprejemanju sindikalne liste, da vse delovne organizacije namenijo za to več sredstev. Nalog je seveda še mnogo.“

Kaj je razen delovne vneme še potrebno, da bodo sindikati program nalog izpolnili?

„Čim več znanja! Usposabljanju članstva ter vodstev sindikalnih organizacij bomo morali nameniti še večjo pozornost. Tudi to sodi v priprave na kongres. Ob koncu bi morda lahko povedal le še to, da smo z vzpostavitvijo delegatskega sistema v skupščinah, sindikatih ter organih upravljanja v delovnih organizacijah dosegli zelo dobre kadrovske rešitve, saj je struktura enaka strukturi zaposlenih, zavzetost pri delu pa skoraj stoodstotna. Z dosedanjim izobraževanjem smo delegate le delno pripravili na naloge, ki jih čakajo. Organizirati moramo stalen proces izpopolnjevanja in to je velika naloga, ki stoji pred nami.“

M. HORVAT

„Zdi se mi, da je bilo z našo reorganizacijo še lažje. Veliko bolj smo morali mladi v EMO popraviti takrat, ko smo pripravljali program svojega dela, imel pred športom in rekreacijo zadnja leta priduženo mesto v naših delovnih načrtih. Že lani, sebnost pa letos, smo dali prednost izobraževalnim dejavnostim, reševanju stanovanjske problematike delovne mladine, skratka vsem tistim vprašanjem, za katere smo smatrali, da terjajo sprotne reševanje in konstantno akcijo. Vendar pa ne bi želel, da bi mladi ne pačno razumeli... S programom, ki smo ga sprejeli, ga že tudi uresničujemo, še zdaleč ne mislimo, da mariti tudi našega dela na ostalih področjih družbenopolitičnega življenja v tovarni. Že zato ne, ker doslej v EMO tako vodstvo podjetja, kot ZK, sindikalni samoupravni organi in družbenopolitični dejavnosti vedno upoštevali glas mladih.“

Odločna beseda mladih

Za aktivne mladih delavcev, ki so v zadnjih mesecih zaživel v Sloveniji, lahko trdimo, da so uspeli razbiti dosedanje tako značilno zaprtost mladinske organizacije v delovnih skupnostih. Mladi v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela se namreč zavedajo, da je njihova usmerjenost v delovanje samoupravnih organov, osnovnih organizacij sindikata in družbenopolitičnih organizacij v kolektivnih podlaga za dejansko uresničevanje samoupravnih odnosov v vsakodnevni praksi.

To so spoznali tudi mladinci v celjskem podjetju EMO, kjer že nekaj mesecev delujejo aktivni mladi delavcev v vseh sedmih temeljnih organizacijah združenega dela. Izjemna je le delovna skupnost skupnih služb, kjer zaenkrat še nimajo aktivna, vendar že mislijo na njegovo ustanovitev. Tako je torej v novo samoupravno organizacijo eni izmed največjih celjskih delovnih organizacij steklo tudi delo mladih. Kakšen pa je delovni program teh res vzornih aktivov mladih delavcev v EMO? O njem je stekel naš pogovor s Franjom Peternelom, predsednikom tovarniške konference mladih delavcev, ki je sicer zaposlen kot analitik študije časa in oddiha.

„Omenili ste nekatera osnovna področja delovanja mladih v vaši delovni skupnosti. Zelo malo pa bi nas, s katerimi problemi se mladi delavci najpogosteje srečujejo?“

„V našem podjetju je med 3500 zaposlenimi 1200 mladih ali dobra tretjina vseh delavcev. Tudi nas je organiziranih tudi v aktivih mladih delavcev. Razumljivo je, da se pri tako velikem številu delavcev mladine vedno znova pojavljajo problemi, ki so v večini primerov za nas življenjskega pomena. Pri tem bi želel opozoriti na izredno perečo stanovanjsko problematiko mladih družin. Pogledajte, EMO ni od leta 1970 do lani – to je tri leta – z lastnimi sredstvi zgradilo v Celju za potrebe svojih delavcev niti en samega stanovanja! Za takšno stanje pa kljub vsemu delavci delovne skupnosti, samoupravni organi, sindikat in družbenopolitične organizacije Mogoče temu ne boste verjeli, vendar jim je za reševanje stanovanjskih problemov ne samo našo delovno skupnost, ampak tudi občino. Le-ta mora zelo težkem gospodarskem položaju in da smo bili dolgo časa. Dobro namreč veste, da smo bili dolgo časa zelo težkem gospodarskem položaju in da smo bili dolgo časa. Dobro namreč veste, da smo bili dolgo časa. Dobro namreč veste, da smo bili dolgo časa. Dobro namreč veste, da smo bili dolgo časa.“

„Še nekaj dni nas loči od 9. kongresa slovenske mladine. Kako ste se nanj pripravili mladi delavci v EMO?“

„Ker bo pomenil kongres zveze mladine Slovenije prelomnico tudi za nadaljnje delovanje delavske mladine, smo se temu primerno nanj pripravili tudi v naši delovni skupnosti. Ne samo, da smo posvetili največ pozornosti različnim izobraževalnim oblikam, šolanju in dopolnjevanju izpopolnjevanju, seminarjem o novi vlogi mladih delavcev v združenem delu, marveč smo se med pripravami v celjski regiji vključili tudi v akcijo „Mladi delavci pred kongresom“, ki jo je razpisalo predsedstvo ZMS in od katere veliko pričakujemo. V teh dneh pa namreč vamo organizirati v podjetju zbor mladih delavcev, katerem bomo brez zadržkov povedali, kakšni so naši problemi in kaj pričakujemo od bližnjega kongresa slovenske mladine.“

SE SEJI RADOVLJIŠKE KOORDINACIJSKE KOMISIJE
ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA USTAVE

NI RAZVOJA BREZ PO- SPEŠKOV

Pravijo, da imajo nekateri že tako programirane možgane, da lahko mislijo samo na sejah. Za take predstavnike človeškega rodu bi morda celo lahko sklenili, da na sejah uživajo in se jim dozdevajo kot smisel življenjskega bivanja. Morda? Kaj bi ugrabili? Rešitev bi tako ali tako utegnili zanimati samo tudioznega programerja bodočih rodov sejninskih zvezdnikov. Za nas je ta hip pomembnejša ugotovitev, da je seja – v golem, gramatičnem pomenu besede – prisposoba za nekaj dolgotrajnega, kjer se razpravlja, kjer ni obvezno, da bi akterji poslušali drug drugega in se seveda – kako bi drugače sploh bilo? – ničesar ne zgodi... Seveda so tudi izjeme.

Hoteli smo pravzaprav povedati, da smo se povsem nepredvidljivo, točneje: po pomoti znašli na neki seji na občinskem sindikalnem svetu v Radovljici. Saj nam tovariši Radovljčani ne bodo zamerili tisto o pomoti? Se najbolj zanimivo je, da nam navsezadnje, mislimo ob koncu seje, sploh ni bilo žal, da smo ostali nekaj ur dlje v Radovljici. Ne zaradi Radovljice in njenega čebelarstva muzeja, ali zaradi prijetno tople kave, ali zaradi čudovite gorske panorame, ali... Kakor se morda čudno sliši, nam ni bilo žal, da smo ostali zaradi seje.

Načrtovana aktivnost

Naprej smo dolžni – za uvod – posredovati nekaj podatkov. V Radovljici imajo koordinacijsko komisijo za spremljanje izvajanja ustave (mimogrede: nikakor nečemo trditi, da jo imajo samo v Radovljici, temveč smo pozornost namenili predvsem njenemu odnosu do delovne skupine za združeno delo. Skupina je „pod patronatom“ občinskega sindikalnega sveta, za razliko od drugih dveh skupin (za krajevno in komunalno samoupravo, za samostojno interesno skupnost), ki sta v delovni pristojnosti Zveze komunistov in socialistične zveze.

Vendar, ostanimo pri „naši“ skupini. Sicer v skrčenem sejo (prostovoljci so kajpada brez velikih uvodnih besed spustila v „česanje“ svojega delovnega programa za obdobje september–december 1974. Sprejeto so malce po delovnem programu, da bomo lažje razumeli utrinke iz razprave!

Obravnava analize izvajanja ustave v združenem delu, ki jo je pripravil občinski komite delovnih organizacij programe nadaljnje konstituiranja ter izvajanja ustave (rok: 30. 9.), ocena programov delovnih organizacij (rok: 15. 10.), ocena odnosov TOZD – delovna orga-

nizacija v vseh OZD, ki imajo v svojem sestavu TOZD (pri oceni je treba preučiti predvsem vprašanja neodtujljivih pravic in neposrednega odločanja) – in to ločeno za delovne organizacije, ki so „doma“ v občini in tiste zunanje (rok: 30. 10.), uveljavljanje samoupravnih pravic in status delavcev, kjer so sedeži TOZD ali DO, ki nimajo TOZD, izven občine (rok: 15. 10.), ugotoviti neustrezno samoupravno konstituiranje, preučiti vzroke in odpore ter pričeti z akcijo za odpravo le-teh (rok: 30. 11.)... Potem smo „srečali“ še preučevanja integracij in povezovanj v kovinski, lesni in tekstilni industriji, branznega povezovanja v ZP Iskra in integracij v družbeni obrti. Vse seveda „opremljeno“ z roki.

Skrivnosti ni!

Takole, na prvi pogled, bi poprečen Slovenec bliskovito ugotovil – če ima količkaj sejninskih izkušenj – da so morali Radovljčani svoj delovni program „premlevati“ najmanj deset ur. Pa ga niso! Morda je vse skupaj trajalo dve uri ali nekaj manj. Presenetljivo?

Skrivnost – če je sploh še kaj skrivnostnega v umetnosti govorjenja? – je preprosto v tem, da so se udeleženci „na tihem“ dogovorili, kako ne bodo kradli dragocenega časa ne sebi ne tovarišem. Kradli z odvečnim govorjenjem... Kdor je imel predlog, ga je na kratko povedal in kdor se je strinjal, si ni prizadeval, da bi svoje strinjanje in vsak način družbenopolitično utemeljil. Samo pokimal je ali – je bil pa tiho. Saj se je vedelo, kdor je proti, bo že povedal.

Ne brez „skritega“ namena smo poleg delovnih nalog posebej poudarjali posebnosti v oklepajih. Roki! Če bi jih pisali naključno ali „za kamuflažo“, bi jih prav gotovo spregledali. V razpravi, ki smo jo poslušali, bi jim spodrsnilo. Tako pa smo morali postati vsakič znova pozorni na poroka. V nasprotjem primeru bi vsa razprava, izmenjava mnenj, načrtovanje, izgubilo svoj pravi smisel. Seja bi se na docela vsakdanji način spreverla v „opravljanje družbenopolitičnega dela“. Opravljanje... Kako vsakdanja beseda! Tako vsakdanja, da smo že pozabili na večkrat izraženo željo (več: zahtevo), kako naj delavec (v vseh poklicih in na vseh položajih) na svojem delovnem mestu dela, ne pa, da se zadovolji z „opravljanjem dela“.

Sicer bi se pa o rokih dalo posebej razpravljati. Namreč o tem, ali je stroga usmeritev na roke ali ne bisivena posebnost družbenopolitičnega dela. Nam se je pač zdelo, da gre za posebnost, ki jo je treba posebej po-

Neposredno samoupravljanje mora biti dobro organizirana družbena akcija. V Radovljici so na najboljši poti k temu

udariti. Seveda dopuščamo možnost, da gre kljub vsemu za zunanji okvir dogovarjanja in bi bilo pametneje spregovoriti o vsebini načrtov in dogovarjanja. Saj je res, če je vsebina prazna, tudi roki ne bodo potegnili voza iz blata.

Torej vsebina...

Predvsem bi kazalo poudariti dejstvo, da takšno ali drugačno stopnjo samoupravljanja v organizacijah združenega dela ocenjujejo in analizirajo prav v vseh občinah v Sloveniji. Druga stvar je, kaj so storili ali so se vsaj namenili storiti, da se bodo aktivno vključili v spreminjanje družbenih odnosov. Ne mislimo zgolj na razpravo. Pravzaprav sploh ne mislimo na razpravljanje, saj je to, brez trdne podlage dejavnosti, gibanja in podobnih „samostalnikov“, še najbolj podobno plevam, ki jih raznaša veter. In nikoli več ne prinese nazaj...

V Radovljici so, o tem ne more biti nobenega dvoma, prišli do spoznanja, da je treba imeti družbena gibanja, družbene pobude, ideje, zamisli... dobro pred očmi, če hočeš priti kam naprej in da se ne počutiš kakor izgubljen v širnem gozdu kaotično rastočega drevja. Spoznanje ni ničesar novega in še manj izvirnega, vendar je treba imeti dobršno mero hrabrosti, da se iztrgaš iz vsakdanjosti, iz vsakodnevnega stokanja in kritiziranja, in skleneš, da boš potegnul črto pod golo „ugotavljanje“ in se z akcijo prebiješ naprej. Zdelo se nam je, da so v Radovljici dobro dojel poglobljene značilnosti družbenega razvoja. Ljudje prav gotovo ne postajajo boljši samoupravljalci, če samo posedajo pred televizorji in poslušajo govore. Skrivnost je drugače. Treba je ljudi pripraviti do tega, da postanejo sami aktivni udeleženci dogajanja.

Zakaj in kje zastoj?

Kako lepo in obenem lahkotno se sliši taka zahteva! Pripraviti ljudi do tega, da bodo aktivni udeleženci dogajanja. Najbrž ste že kdaj slišali stokanje človeka, ko se je poslavljaj od življenja: „Živel sem in nič nisem naredil, nič nisem dosegel.“ In v teh nekaj besedah je bilo strahovito razočaranje.

Sposobnemu političnemu delavcu ne bi smelo biti težko, da bi „izkoristil zase“ taka hotenja. V vsakem človeku je prvinška želja, da bi se uveljavil, torej – vsaj teoretično – ne bi smelo biti teoretičnih ovir, da ne bi mogli delavcev zainteresirati, da bi se resnično aktivno angažirali v razcvetu in uveljavljanju in vsebinskem bogatenju delavskega samoupravljanja v svojem delovnem okolju.

In vendar, zakaj ni tako?

V Radovljici so na primer ugotovili, da v približno štiri-desetih delovnih organizacijah, ki jih imajo v občini, sicer niso bili „gluhi“ za uveljavljanje novih ustavnih določil, vendar je – vzeto „strogo zares“ – veliko vprašanje, kako daleč so v resnici prišli, če odmislimo tiste prve, obvezne, navidezne rešitve...

Zdi se, da se je, sprva neopazno in kasneje podprto s kratketrstičnimi pokazatelji, kakor temu pravimo, vse bolj nakazoval določen zastoj v razvoju samoupravljanja. Lahko bi rekli nekako tako, kakor da ljudje ne bi več vedeli, kako naprej. Ostro usmerjeni kritiki bi celo utegnili zavpiti, kako tu in tam „nočejo naprej“, kako „zavestno ovirajo razvoj“, vendar bi življenjski pristop k stvari prav gotovo pokazal razumljivejšo in vsekakor manj črno-belo podobo.

Vprašanja za „poživilo“

Nekje na začetku smo omenili sejo delovne skupine, ki je vzbudila naše zanimanje in nadpoprečno pozornost. Nekaj tudi zato, ker se je odločila za svojevrsten pristop k temu, da bi poživila dogajanja v samoupravnem življenju delovnih kolektivov. Kako? Res je, da so se tudi člani delovne skupine vprašali, kako naj se „vmešajo“, da ne bo videti vsiljivo, da pa bo kljub vsemu učinkovito...

Rešitev za „vmešavanje“ je bila dokaj preprosta. Odločili so se za to, da se bodo z dvema, tremi vprašanji pozanimali za osnovne značilnosti samoupravnega dogajanja. Ravno toliko, da se ne bo moč izmotati s „pesnitvijo“ in bo treba konkretno povedati, kaj so v delovni organizaciji v resnici naredili in kaj ne. In – če niso? Potem bodo imeli še vedno možnost, da se „zbudijo“.

Razprava, ki smo jo poslušali, je z vsjo odločnostjo opozorila na to, da mrtvilo – uporabljamo dokaj posplošno opredeljevanje stanja – ki je sledilo prvemu zagonu „tozdovstva“, nikakor ni rezultat tega – prenekateri bodo „razočarani“ – da se vplivni posamezniki v delovnih organizacijah upirajo resničnemu uveljavljanju in vsebinskemu poglobljanju delavskega samoupravljanja. Zastoj – to je dejstvo! Vendar... Ne trdimo, da so do spoznanja prišli samo v Radovljici, vendar je prav, da so v Radovljici svojo zahtevo (in prepričanje) izrazili s takšno odločnostjo. Pokazalo se je namreč, da za „gibanje“ se zdaleč ni odločilnega pomena samo govorjenje, temveč se je treba primerno organizirati. Organizirati – naj nam bo oprosteno – predvsem za razčiščenje in opravljanje „vsakdanjega“ opravila. V Radovljici je analiziranje družbenega dogajanja že seglo tako daleč, da so

številni „katalizatorji“ dogajanja že prišli – govorimo za primer – tako daleč, da trdijo, kako brez organizirane službe za samoupravno pravo ne bodo mogli naprej. Prav vseeno je, kje bo ta služba imela uradno streho. Kakor zdaj kaže, naj bi bilo to v okviru občinske skupščine. Vseeno. Pomembno je predvsem, da bi bilo moč „v okviru“ občine potrkati na njena vrata. Zaenkrat so razmišljanja še bliže zamisli kot uresničitvi, vendar se zdi, da bi bila najboljše kombinacija neke med pravnikom, ekonomistom in organizatorjem v eni osebi. Dobili smo vtis, da se bodo v Radovljici zelo potrudili, da bodo službo za samoupravno pravo, kot neobhodno pomoč delovnim organizacijam, spravili na trdne noge. Prav zanimivo bo videti, kakšne izkušnje si bodo pridobili ob tem. To nas še posebej zanima zato, ker se niso na tako ali podobno zamisel spomnili samo v Radovljici, temveč bomo sčasoma že lahko naredili zanimive primerjave...

Tokrat bi morda dodali le še to, da se je „naša“ delovna skupina dotaknila še številnih perečih vprašanj, bolj z domnevami kot s trditvami, vendar v trdnem prepričanju, da bodo analitične raziskave v mesecu ali dveh že prinesle natančno podobo, kaj se pravzaprav pomembnega (izrazito dobrega in tudi izrazito slabega) dogaja v okviru radovljiske občine. Nam se je ob naključnem stiku s tem dogajanjem zdelo zanimivo predvsem to, kako so se Radovljčani lotili problemov. Mislimo na metodičnost, natančnost in odgovornost. In brez velikega govorjenja. Morda bo naš prikaz zanimiv tudi za druga okolja in bo vzbudil taka ali podobna razmišljanja in pristope k delu. Pa četudi smo za „argumentiranje“ našega sestavka izbrali le nekaj najbolj značilnih in – po našem mnenju – zanimivih primerov.

IGO TRATNIK

Najbrž nihče pri nas ne ve natančno, koliko finančnih in materialnih sredstev smo »dali v nič« z ne dovolj premišljenim investiranjem v gradnjo novih proizvodnih kapacitet, kakršnim nismo bili povsem kos bodisi zaradi zunanjih faktorjev ali pa preprosto zato, ker smo tovrstne proizvodne kapacitete že imeli dovolj velike, da so pokrivalo domače potrebe.

Prekrivanje proizvodnih programov in zato nepotrebna, pa pogosto tudi ne fair konkurenca na domačem in zlasti na tujem trgu je delovne organizacije in tudi družbeno skupnost veljala lepih sredstev. Zategadelj se tako v družbenopolitičnih kot gospodarskih krogih vedno bolj poudarja potreba po usklajenem razvoju posameznih gospodarskih dejavnosti.

Razmere se, resnici na ljubo, izboljšujejo. Integracijski procesi, do katerih prihaja v slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu, »konfrontirajo« proizvodne programe združujočih se organizacij združenega dela, oziroma njihovih temeljnih organizacij. V takšnih primerih po navadi pride do dogovora, do usklajitve proizvodnih programov gospodarskih organizacij ali njihovih razvojnih načrtov, ker se le-ti medsebojno pokrivajo.

Primer Aera in Tovarne dokumentarnega in kartonskega papirja iz Radeč, bližnjih krajevnih sosed torej, pa je pokazal, da je moč z dobro voljo doseči sporazum kljub enakim razvojnim in proizvodnim načrtom podjetij, ki se združujeta v dveh različnih grupacijah. Aero namreč sam ustvarja vertikalno povezavo z nekaterimi drugimi podjetji, papirnica iz Radeč pa je že podpisala samoupravni sporazum o združitvi slovenske celulozne in papirne industrije v sestavljeno organizacijo združenega dela.

Ko govorimo o sodelovanju Aera in Tovarne dokumentarnega in kartonskega papirja iz Radeč, ne moremo reči, da je že vse dokončno dogovorjeno, kajti odprtih vprašanj je še precej. Vendar je napredek že v tem, da sta kolektiva dosegla vsaj načelen sporazum, da bosta poslovno-tehnično sodelovala in to dolgoročno.

Za razumevanje tega napredka moramo poseči nekaj let nazaj in to v čas, ko je Aero iskal papirnico, s katero bi se združil, da bi tako uresničil del svojih načrtov o vertikalni povezavi tovrstne papirje za njegove potrebe, prek kemične obdelave papirja do zadnje stopnje predelave – tiskanja papirja. Tistikrat so se v Aeru že dogovarjali s

papirnico v Radečah, vendar načrtov niso uresničili. V Aeru so še danes nekateri prepričani, da po krivdi Radeč, medtem ko v tej tovarni sodijo, da je tistikrat Aero želel iz njih narediti zgolj surovinsko bazo, medtem ko bi sami želeli razvijati tudi predelavo in dodelavo papirja.

SLIČNOST RAZNOLIKOSTI

Poslej sta se obe podjetji še naprej razvijali vsako po svoji poti, ki pa sta si bili vedno bliže – glede na proizvodni program enega ali drugega – in danes oboji izdelujejo nekatere istovrstne proizvode. Razvojni načrti obeh pa kažejo, da utegne v prihodnje priti do še večjega prekrivanja proizvodnje – v proizvodnji specialnih vrst papirjev. Oboji namreč načrtujejo izgradnjo dovolj velikih proizvodnih zmogljivosti za potrebe jugoslovanskih potrošnikov, nekaj pa bi ga ostalo tudi za izvoz.

Pustimo ob strani vprašanje, zakaj ti dve organizaciji združenega dela že doslej nista uspeli najti skupnega jezika – tudi v nobenem od podjetij niso preveč radi govorili o preteklosti, češ da je sedaj važnejše, kako bodo uspeli želje obojih uskladiti tako, da nobeno od podjetij ne bo pri tem utrpelo škode.

AERO . . .

„Naše težnje izpred nekaj let so še vedno nespremenjene,“ nam je dejal ing. MIRAN MEJAK, direktor Aera. „Le da smo morali za doseg cilja ubrati nekolikaj drugačno pot, potem ko se s Tovarno dokumentarnega in kartonskega papirja iz Radeč nismo uspeli dogovoriti o združitvi. Naš cilj, vertikalno povezavo od proizvodnje celuloze, prek izdelave papirja in raznih stopenj dodelave papirja – do tiskanja, smo skorajda v celoti uresničili. Pred dvema letoma smo se združili s Celjsko tiskarno in tako povezali grafično in kemično industrijo. Lani pa smo se namesto z Radečami dogovorili z medvoško tovarno celuloze. Manjka nam še proizvodnja specialnih vrst papirja, ki pa jo bomo v sodelovanju s tovarno celuloze v Medvodah v naslednjih letih tudi postavili na nogo.“

TOVARNA V MEDVODAH

Medvoška tovarna je tako za Aero uspešno zamenjala tovarno papirja iz Radeč, saj proizvaja celulozo, poleg tega pa bodo tu postavili tudi stroj za izdelavo specialnih vrst papirja, kakršne potrebuje Aero za svoje končne izdelke.

Aero bo v proizvodnjo papirja vložil okrog 450 milijonov dinarjev, na leto pa bodo izdelali okrog 15.000 ton papirja. Ta količina bo zdaleč preseglala potrebe Aera, vsaj za sedaj. Dovolj ga bo tudi za ostale domače potrošnike, pa tudi za izvoz. Stroj naj bi stekel proti koncu prihodnjega

leta (Aero pa naj bi v letu 1977 podvojil letošnji celotni dohodek – 500 milijonov din – seveda tudi z razširitvijo nekaterih drugih dejavnosti).

RADEČE . . .

„V Jugoslaviji smo edini, oziroma bolje povedano, skorajda edini, ki izdelujemo specialne papirje bolj finih vrst,“ je povedal ALBERT ERNESTL, predsednik delavskega sveta Tovarne dokumentarnega in kartonskega papirja. „To proizvodnjo želimo ne le povečati, pač pa tudi oplemeniti in povečati stopnjo dodelave.“

Kolektiv tovarne v Radečah namerava zgraditi nov obrat za proizvodnjo finih tenkih vrst papirja. Kupili bodo stroj za proizvodnjo okoli 11.000 ton papirja, gradbena dela pa so se že začela. Proizvodnja naj bi stekla ob koncu pri-

V Aeru so ubrali svojo pot integracije, mimo ostale slovenske celulozne in papirne industrije. Kljub temu pa seveda kot pametni gospodarji ne morejo mimo tega, da se ne bi s podjetjem, ki namerava izdelovati zelo podobne izdelke, začeli dogovarjati glede same proizvodnje, pa čeprav je to podjetje v „konkurenčnem“ združenem podjetju.

SODELOVANJE MED AEROM IN TOVARNO DOKUMENTARNEGA IN KARTONKEGA PAPIRJA IZ RADEČ

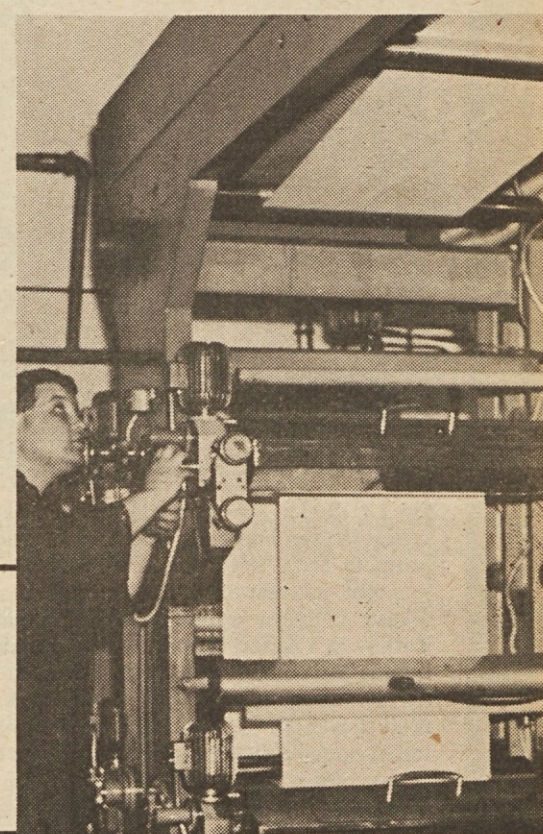
Namesto prepira – dogovor

Stara nesoglasja izpred nekaj let, ko se je ponesrečila integracija med obema podjetjema, sicer še niso pozabljena, toda oba kolektiva se zave data, da je bolj nujno gledati naprej – Načelen dogovor o dolgoročnem poslovno tehničnem sodelovanju med podjetjema, ki načrtujeta razvoj zelo podobnih proizvodnih kapacitet

hodnjega leta. Po predračunu in sedaj veljavnih cenah naj bi investicija veljala okrog 230 milijonov dinarjev. Te vrste papirja v Radečah sicer že izdelujejo, vendar na stroju, ki je prirejen za izdelavo kartonskega papirja, pa na njem ne morejo doseči ustreznih debelin papirja. Prav tako bodo investirali tudi v predelavo papirja, in sicer okrog 40 milijonov dinarjev – za proizvodne prostore in stroje za oplemenitenje papirja, povečali pa bodo tudi proizvodnjo.

PREKRIVANJE

Kje se proizvodna programa obeh tovarn prekrivata?

V Radečah so na vprašanje odgovorili diplomatsko: „Za sedaj se ne, saj Aero papir uvaža, mi ga pa izdelujemo sami. V bodoče naj bi se tudi ne, saj bomo izdelovali samolepilne papirje, magnetne kartice za računalnike in risalne folije (povedano seveda brez nadržanosti, saj je v takem okvirnem programu veliko vrst papirja).

Seveda je takšen odgovor v besednjaku boksarskega športa le eskivaža, izmik udarcu nasprotnika. Nekateri izdelki so skorajda enaki, na primer samolepilne etikete. Srečali pa se bodo tudi kasneje na trgu pri potrošnikih specialnih vrst papirja, ki jih bodo delali oboji. Ker je vrst tega papirja precej, je sicer veliko možnosti, da bodo eni izdelovali del programa, drugi pa preostanek, vendar bo za to treba skleniti trden dogovor.

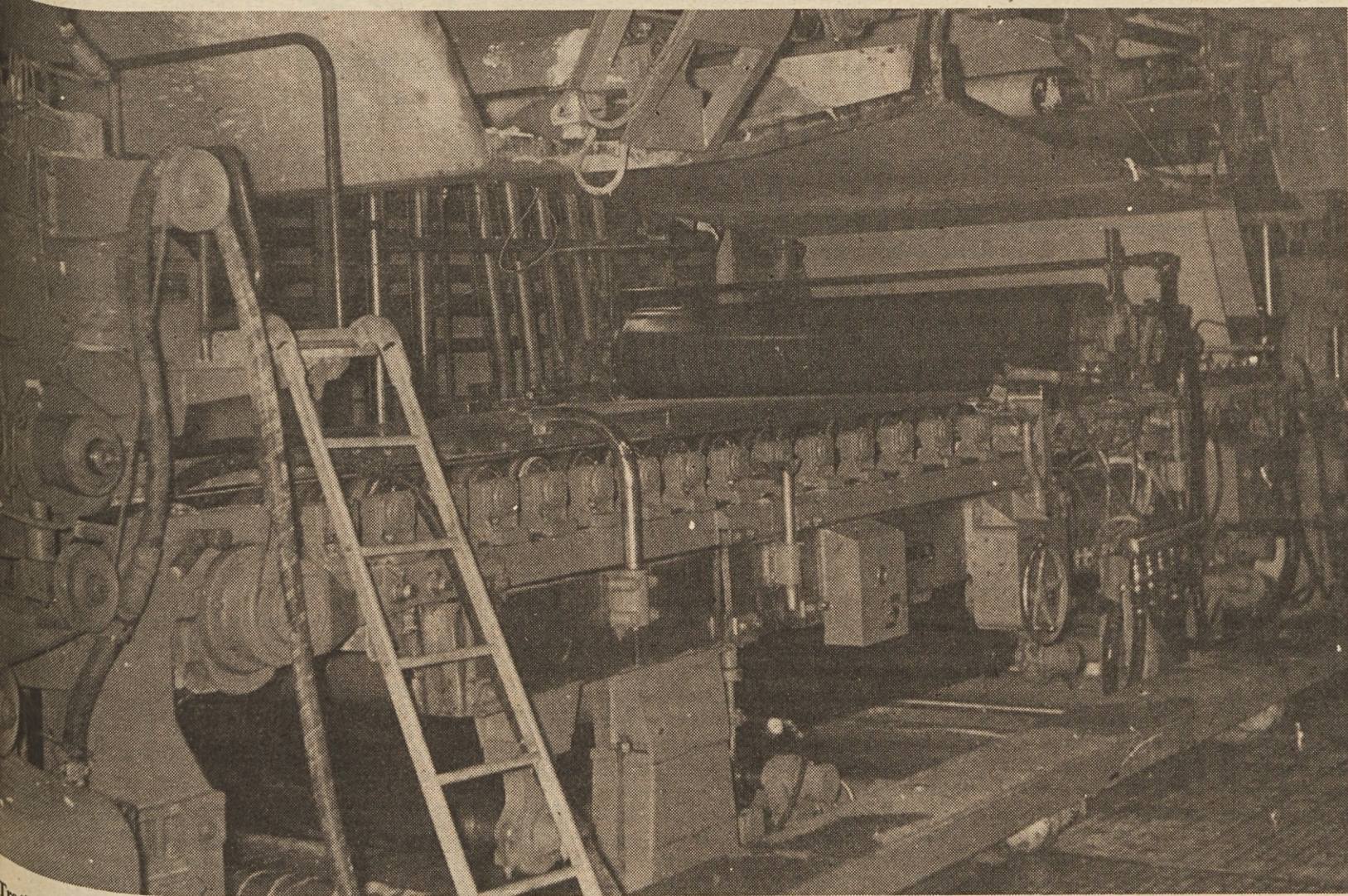
DOVOLJ VELIK TRG?

V Radečah sicer pravijo, da so potrebe trga, če ne domačega pa tujega, po specialnih papirjih dovolj velike, da se ni bati prevelike proizvodnje kljub temu, da oboji načrtujejo dokaj velike proizvodne kapacitete, ki bodo že vsaka zase prese-gale povpraševanje na domačem trgu. Kljub temu pa že izražajo bojazen, da bi ob tako velikih proizvodnih kapacitetah vendarle lahko v Medvodah izdelovali tudi enake vrste papirjev kot v Radečah. Tehnično je to seveda možno, trdijo v Radečah.

V Aeru pravijo, da si ne želijo prekrivanja proizvodnje z Radečami. Priznavajo pa tudi, da so glede na razvojne programe možnosti za prekrivanje v bodoče dokaj velike.

DOGOVOR

Zategadelj so se v Aeru in Radečah prenehali gledati postrani – zaradi pred leti ponesrečenega poskusa združitve – in začeli so se tvorno pogovarjati o dolgoročnem poslovno tehničnem sodelovanju. Dogovarjanja teko pod okriljem gospodarske zbornice Slovenije in so, kot smo že omenili, prinesla prve sadove: načelni sporazum o sodelovanju. Prva konkretna oblika je dogovor, da se bodo predstavniki obeh organizacij združenega dela občasno sestajali in si izmenjali informacije o načrtih enega in drugega kolektiva. O združitvi pa kajpak ne govorijo, pa ne zategadelj, ker bi to bila za vselej stvar preteklosti, pač pa zato, ker so najbrž eni in drugi prepričani, da predvsem velja sodelovanje krepiti na poglobljanju medsebojnega zaupanja. R. B.

Tretji papirni stroj v Radečah. V načrtu pa imajo še četrtega, ki bo podvojil sedanji obseg proizvodnje specialnih vrst papirja, obenem pa je bil najbrž tisti vzvod, ki je pomagal pognati v tek razgovore med obema kolektivoma.

Zlato klasje

Pred tednom dni je bilo uradno potrjeno, da znaša letošnja proizvodnja pšenice v Jugoslaviji 6,3 milijona ton. To je doslej najbogatejša žetev pri nas. Gotovo je k temu prispevalo ugodno vreme, toda velik pridelek je tudi zasluga naših kmetijskih strokovnjakov, ki so vzgojili dobre domače sorte pšenice. Šele od 1965. leta, ko so se začeli visoki donosi pšenice, je raslo zanimanje družbenih gospodarstev in zasebnih kmetov za proizvodnjo pšenice. Letošnja žetev je za 32 % večja od lanske in za 12 % večja, kot je bila v rekordnem 1971. letu. Poprečni donos je 34,1 metrskega stota, na družbenih gospodarstvih pa 48,8. Rekord ima kombinat Vukovar z donosom 64 metrskih stotov. Zanimivo je, da smo v poprečju desetih let tja do 1965. leta imeli vedno donose pod 20 metrskega stota. Do tedaj smo proizvodnjo povečevali s širjenjem površin, ki smo jih zasejali s pšenico, šele po 1965. letu smo se usmerili na intenzivno proizvodnjo.

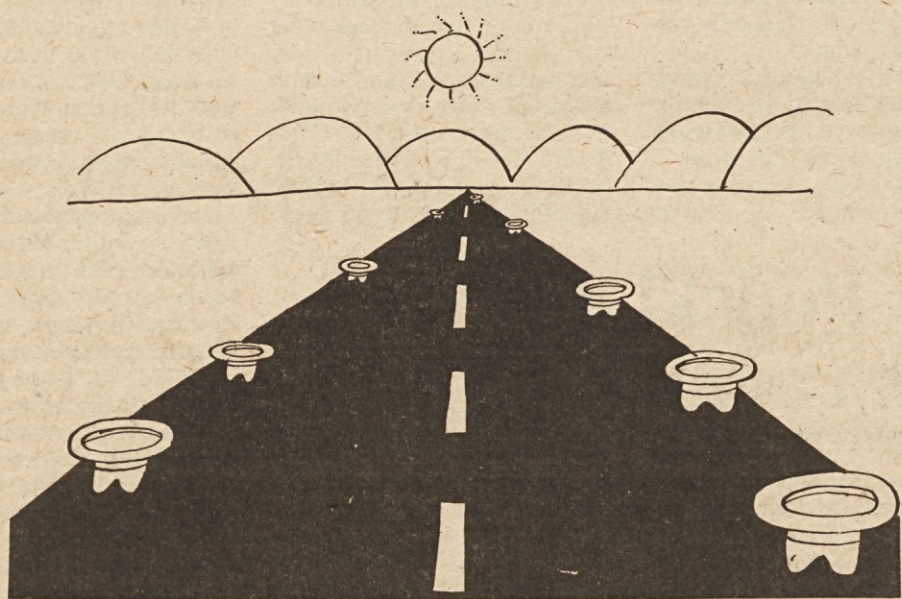
Celotni letošnji pridelek žitaric – pšenice, koruze in ječmena – znaša 15 milijonov ton. Jugoslavija ima 21 milijonov prebivalcev. Združene države Amerike porabijo tono žitaric na prebivalca. Seveda ne v obliki kruha, ampak večinoma z mesom, ker z žitaricami pitajo živino. Poraba ene tone na prebivalca je tudi naš cilj. Uresničitev tega pa pomeni tudi pomembno spremembo v naši prehrani v korist mesa. M. K.

Skrb za borce

Odbor zveznega sveta skupščine SFRJ za vprašanje borcev in invalidov ima v načrtu obravnavo posebnega gradiva, ki naj bi ga sestavili o financiranju osnovnih borčevskih ter invalidskih pravic. To je pomembno, ker zbira federacija v ta namen rezervna sredstva. Tako je letos določenih v ta namen 17 % fiskalnih sredstev, kar je več kot sedem milijard dinarjev. Člani odbora bodo razpravljali tudi o materialnem položaju otrok padlih borcev in samohranilcev ter uživalcev osebne in družinske invalidnine, ki so trajno nesposobni za delo in samostojno življenje. V kratkem pa bo odbor obravnaval tudi problem vojnih obveznikov, ki obolijo na odsluženju vojaškega roka, vendar ne izpolnjujejo pogojev, da bi dosegli pravice vojnih invalidov.

Če ni železa...

Zaradi pomanjkanja železa se delo na gradbiščih vse bolj zatika. Če se bo pomanjkanje betonskega železa še nadaljevalo, potem bo treba do konca leta ustaviti gradnjo velikega števila stanovanj. V zvezni gospodarski zbornici so ugotovili, da so potrošniki v prvem polletju letos dobili 62.000 ton betonskega železa manj, kot jim je bilo obljubljeno. Glavna težava pri oskrbi z betonskim železom je neskladje med domačimi in izvoznimi cenami. Izvoz betonskega železa se je v prvi polovici leta povečal kar za 9-krat.

Cesta stabilizacijskih ukrepov

MESTNI SINDIKALNI SVET V ZAGREBU

Tri poglavitne naloge

Tajnik mestnega sindikalnega sveta v Zagrebu Zlatko Jeličić je izjavil, da se bodo zagrebški sindikati osredotočili v bližnji prihodnosti predvsem na tri naloge: na ustanavljanje samoupravnih interesnih skupnosti, izpopolnjevanje delegatskega

sistema in reorganizacijo celotne mestne sindikalne organizacije.

Zagrebški sindikat je nosilec, hkrati s socialistično zvezo, ustanavljanja interesnih skupnosti v Zagrebu. Preko samoupravnih interesnih skupnosti

bo delavski razred Zagreba odločal o več kot desetih milijardah novih dinarjev, ki so sedaj v različnih skladih in skupnostih. V javni razpravi je zdaj 13 zakonskih predlogov o samoupravnih interesnih skupnostih.

Druga naloga je izpopolnjevanje delegatskega sistema. Gre predvsem za usposabljanje delegatov in delegacij, da bodo lahko v redu izvršili svoje naloge. Sindikat je v ta namen pripravil zelo nادرben in enoten načrt za usposabljanje delegatov, ter se povezal s sedmimi izobraževalnimi ustanovami v Zagrebu. V Zagrebu je okoli 25.000 delegatov združenega dela. Zato bo proces usposabljanja sorazmerno dolgo trajal.

Tretja naloga je reorganizacija sindikatov. V javni razpravi je predlog, da se ustanovi 17 posebnih sindikatov namesto dosedanjih šest. Posamezne sindikate bo povezoval mestni sindikalni svet. Hkrati s to vlogo bo mestni sindikalni svet imel tudi nalogo usklajevati dejavnost občinskih sindikalnih svetov v Zagrebu.

S. H.

SRBIJA

Univerza v Kragujevcu

V Kragujevcu se je prvič sestal odbor za ustanovitev univerze, ki naj bi bila odprta do 21. oktobra 1976. leta, ko bo

500-letnica Kragujevca in 100-letnica „Rdečega prapora“.

V Kragujevcu je že zdaj čez 5.000 rednih študentov, in sicer na strojni fakulteti in na oddelkih beograjske ekonomske, pravne in naravoslovno matematične fakultete. To jesen pa je bila odprta tudi višja šola za izobraževanje delavcev. Več kot 70 % kragujevških študentov je iz delavskih in kmečkih družin.

HRVAŠKA

Drag turizem

Nekateri strokovnjaki sodijo, da je po svojih prostorskih, estetskih, socioloških, ekonomskih pa tudi etičnih učinkih turistična urbanizacija obalnega področja pogosto hujša od urbanizacije v industrijskih okoljih na kopnem... Tako je prišlo pri nas do povprečne cene 200.000 dinarjev za eno hotel-sko posteljo in absolutnega pomanjkanja majhnih, skromnih hotelov ter do 80-odstotne ponudbe visoke B kategorije. Hotelski kompleks „Medena“ pri Trogiru je npr. očiten primer drage gradnje za „poceni turiste“. Stal je 270 milijonov ali 270 tisoč na posteljo, zaposluje pa okrog 300 delavcev. To je milijon vložnih dinarjev na zaposlenega. Ali ni to predrago?

ČRNA GORA

Zaščita življenjske ravni

V Črni gori je imelo še spomladi 39 % zaposlenih osebni dohodek pod 1.600 dinarjev. Zato so ob podražitvi prehrane morali tudi tu poskrbeti za zaščito življenjske ravni. Otroške dodatke so zvišali za 16 %, minimalni osebni dohodek pa znaša namesto 1050 poslej 1150 dinarjev na mesec. Invalidske dodatke so povečali že v juliju, zdaj pa so se odločili, da povečajo pokojnine za 8 %. Prejemki nezaposlenih so se povečali za eno četrtino. Večina občin je sprejela sklepe o zvečanju socialnih dajatev – celo za 50 %. Prav tako so bile sprejete komunalne olajšave za delavce z najnižjimi prejemki. V Hercegovnem ni treba tistim gospodinjstvom, ki imajo manj kot 450 dinarjev na člana, plačevati stanarin.

J. S.

KOSOVO

Akcija solidarnosti

V Prištini so nedavno sprejeli ukrepe za zaščito življenjske ravni. Tako so stalno socialno pomoč povišali z 250 na 300 dinarjev, nad 650 gospodinjestev pa so oprostili plačevanja stroškov električne energije, kar naj bi bilo izraz solidarnosti delov-

nih ljudi kolektiva „Elektro-distribucija“. Prosvetnim delavcem so zvišali dohodek za 10 %, štipendije srednješolcev s 300 na 400 dinarjev, študentov pa s 400 na 600 dinarjev. Tudi v delovnih kolektivih so povišali osebne dohodek delavcev.

TE DNI SO REKLI

JOSIP BROZ TITO, predsednik SFRJ, v govornem tičnemu aktivu Jesenic:

Dovolite mi, da spregovim nekaj besed o storilnosti sam, tovariši in tovarišice, bil delavec in vem, kako se je lalo v kapitalistični družbi obisku v Zvezni republiki Nemčiji sem se pogovarjal našimi delavci. Povedali so služijo dokaj dobro, da zaslužijo več, kot bi zaslužili v Jugoslaviji. Toda tudi delajo drugače doma kot v Nemčiji – res je tem gre do določene mere za organizacijo dela – bi ravno tako dobro zaslužili, rihlost bi pri nas morala večja. V nekaterih podjetjih precej nizka, tam bi lahko gače delali. Mislim, da bi biti delo v podjetjih bolj nizirano kot doslej.

Kar zadeva osebno pot moramo upoštevati tudi sto, kar jo obremenjuje. M občin natičajo razne dajat delavske zasluge, da bi to ali ono. Se vedno se gradi na račun delavcev. Tudi prispeva k inflaciji. Če podenimo, sklepa pogodbo kakem poslu, izhaja iz tega mora delavec dobiti toliko liko, na primer dva ali tri milijone. Toda delavec od tega dobi veliko, spet gre več jetju, da bi lahko naprej in se širilo itd. Mislim, da bi rali gospodariti smotrneje, go bolj smotrno, kot smo spodarili doslej.

BRANISLAV ČOLAN VIČ, guverner Narodne ke Jugoslavije, v razgovoru na tiskovni konferenci:

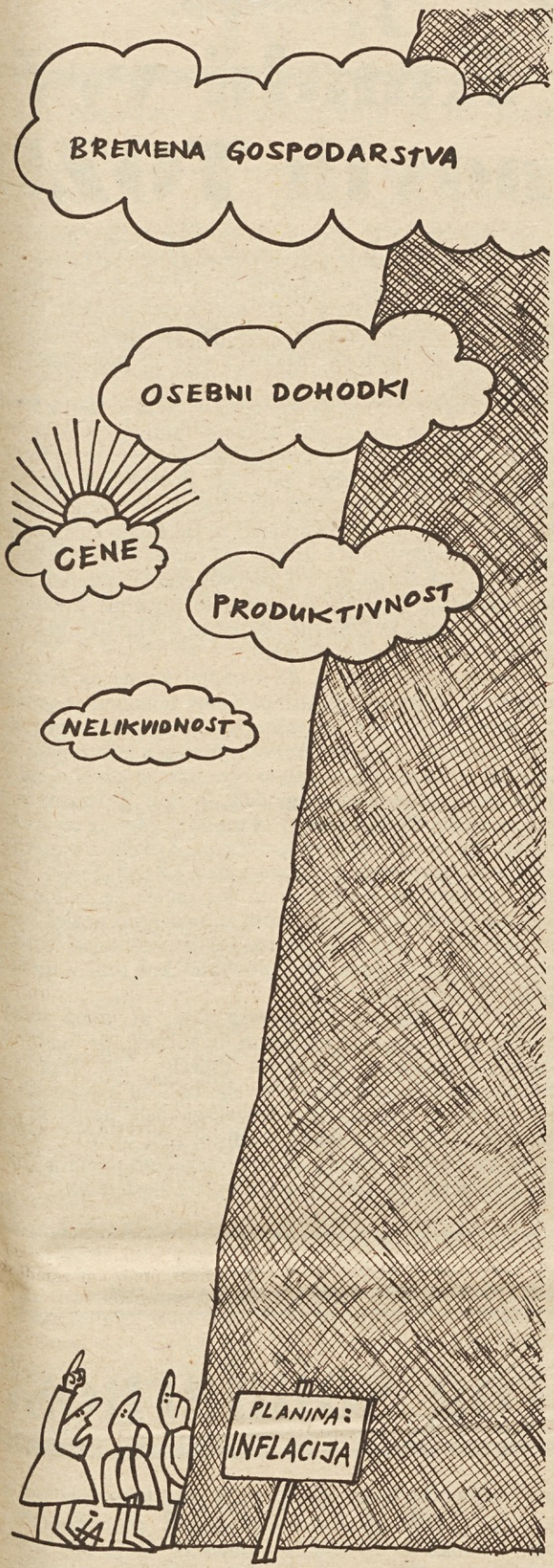
V sedmih mesecih so bili ficiti v zunanjetrgovinskih lancah dvakrat večji kot vendar predvsem zaradi skoc cen surovinam iz uvoza. Del bi lahko bil sicer nekako manjši, ne pa bistveno, če bi nali bolj ekonomično. Dejstvo namreč, da ta deficit ni biti pokrit s prilivom deviz rizma, iz prihrankov zadržan itd., čeprav so bili v tem veliki skoki. Deficit znaša pol milijarde dolarjev, pokrit je v treh petinah iz zmanjšani visokih deviznih rezerv, v petini iz povečanja zadolžitujini in v zadnji petini iz rinskih terjatev, ki so večje.

Devizne rezerve so precej bilne (1,4 milijarde), poboje je položaj v mednarodnih ditih (2,5 milijarde suficit) podobno, kar smo dosegli z disciplino pri izvrševanju rodnih obveznosti – čeprav imeli doma precej neurejene mere, na primer glede državnega kapitala. Tako smo dobili nomenajprimerneje dežele de najmanjše kreditov in uvrstili v najvišjo kategorijo najmanjše kreditov pod boljšimi pogoji.

STOJAN ANDOV, član in predsednik komiteja sodelovanje z državami razvoju, na konferenci stavnikov nevrščenih državi v Beogradu:

Rad bi vam zagotovil, da tudi moja država nenehno zadeva stalno razvijati in poseševati vsestransko sodelovanje drugimi nevrščenimi državami in državami v razvoju in da je tem tudi prišla do spoznanja, je treba poseči po posebnih ukrepih. V tem pogledu je pomemben sklep o ustanovitvi posebnega sklada solidarnosti zboljšanje gospodarskega in nancnega sodelovanja z nevrščenimi državami. Spričo prizadevanj se je blagovna menjava Jugoslavije z državami razvoju v obdobju od 1969 do 1973 skoraj podvojila. V šestih mesecih letos se je Jugoslavije v dežele v razvoju večal za 133 odstotkov, v primerjavi s istim obdobjem 1973. leta za 138 odstotkov.

- Ne vemo sicer še točno, koliko je letos visoka, ampak gotovo je kar precejšnja, saj njen vrh sega nekam nad oblake ...
I. Antič

PODOBE NAŠEGA ČASA

- Tovariši, dopusti so za nami, spet nas čaka resno delo! ugotovi z resnim glasom mož na čelu mize. Omizje vđano prikima. Ve, da je to, kar je slišalo, še

upravnega dogovarjanja kot v različnih asociacijah združenega dela. V strpnem in odkritem pogovoru pa se je končno le spoznalo, da je nastalo situacijo mogoče razrešiti samo po poti demokratičnega in odkritega sočovanja mnenj in ustvarjalnega dialoga, po poti enokopravnega sporazumevanja. To leti na celotno omizje, ki je zdaj poparjeno in v negotovosti čaka, kam bo tresčilo. - Kakor veste, postaja nelikvidnost gospodarstva

zasluži, da pride kot problem, pa tudi še iz nekaterih drugih vidikov, v središče pozornosti celotne naše demokratske javnosti? - Predlagas javno razpravo o nelikvidnosti? - Ja, javno razpravo. Prav! prikima predsedujoči. - Vendar ne smemo iti v javnost le s tem nakopičenim problemom, ampak bi bilo dobro, da gremo s celotno gospodarsko problematiko. Kot je znano, je v zadnjem času spet prišlo do

in ročnim delom se čedalje bolj spreminja v korist prvega. Znanje in umske zmognosti vse bolj spodbujajo fizično-biološke sposobnosti in veščine. Napovedujejo, da se bodo v prihodnjem obdobju povsem spremenile sedanje tehnologije, metode dela in surovine. Večina sedanjih izdelkov bo nadomeščena z novimi, bolj kvalitetnimi in bolj funkcionalnimi. Procesi integracij, uvajanje tehničnih inovacij ter avtomatizacija in kibernetika, vse to bo omogočilo

K nakopičenim problemom

kako res. Vsako jesen je tako. - Ko smo se razšli, je veliko problemov ostalo odprtih in nakopičenih, nekaj perečih pa se jih je odprlo tudi v zadnjem času ... Omizje je akcijsko ubrano in pazljivo poslušalo. Stvari so jasne: čaka jih težavno delo. - Glavno vodilo našega dela mora biti utrjevati spoznanje o objektivni nujnosti stalnega izpopolnjevanja in razvijanja samoupravljanja od temeljnih celic do celotne družbe in vseh njenih bistvenih struktur. Posebno pa nas mora zanimati, tovariši, kakšen je in kakšen mora biti položaj delovnega človeka v sistemu samoupravljanja in v delovnih procesih. - Ta položaj še vedno ni ustrezen, reče nekdo. - In zakaj ne? spet povzame besedo predsedujoči. - Premalo se je spoštovalo mnenje baze. To je bila nepopravljiva napaka, ki bi lahko imela usodne posledice za razvoj demokratičnih odnosov tako na različnih nivojih samo-

spet naš problem številka ena. Kaj mislite, kako ga bomo razrešili? Kaj misliš ti, Tone? A Tone je pripravljen še od lanske jeseni, ko mu je predsedujoči zastavil isto vprašanje. Zato. naglo zdrdra: - Mislim, da je nelikvidnost pojav prehodnega značaja, ki je celo nujen v prehodni fazi našega gospodarskega razvoja in kot tak sicer zasluži vso potrebno pozornost, nikakor pa nam ne sme jemati nepotrebni ustvarjalni energij pri gradnji ključnih objektov splošnega družbenega pomena. - Pa ti, Miha, kaj ti misliš? Nič ne kaže, da je predsedujoči zadovoljen s Tonetovim odgovorom. Miha se nekoliko zmede, ker seja ne teče tako, kot bi morala, potem pa pravi: - Nelikvidnost je bila, kakor je znano, že na peti seji naša glavna točka. Tudi na seji republiške konference je izšla kot ena pomembnih postavk, ob kateri se je doseglo zelo enotno soglasje. Vprašujem se, le zakaj je še treba čakati!? Mar ne

neustreznih cenovnih premikov v nekaterih sferah potrošnje; pozitivna prizadevanja subjektivnih sil pri realizaciji stabilizacije spremlja tudi škodljiva dinamika cen. Situacija se iz dneva v dan bolj dinamizira. Treba je veliko brati in veliko znati, če naj človek sproti obvladuje situacijo tako na makro, kakor tudi na mikro planu. Rad priznam: veliko berem, pogosto tudi brez načrta, vendar vse, kar se nanaša na neposreden položaj našega delovnega človeka v asociacijah združenega dela. Tako sem prišel do spoznanja, da je tudi dinamika cen, kakor tudi dinamika drugih področij našega gospodarjenja neposredno vgrajena v naš koncept kot faktor nujne korekcije in stabilizacije naših samoupravnih odnosov. Treba je namreč vedeti, da smo priče dinamičnemu razvoju sodobnega sveta, ki se v svojih bistvenih komponentah hitro spreminja. Znanje človeštva se že po sedanjih hitrosti razvoja podvoji v približno petih letih. Razmerje med umskim

novi, širše in zahtevnejše proizvodne dimenzije ... Spričo takih pojavov in zgodovinskih ciljev ne smemo svojega prihodnjega razvoja prepustiti zgolj inerciji sedanjih dogajanj, niti ga ni mogoče določiti iz leta v leto, od položaja do položaja, temveč ga je potrebno dolgoročno začrtati in nenehno preučevati. Kako nepomembno postane, kajne, ob tako koncipirani viziji, kratkoročno dinamiziranje cen, povsem po nepotrebnem podvrženo nekonstruktivni kritiki občanov in neposrednih proizvajalcev na različnih nivojih združenega dela. Če se človek permanentno in ustrezno izobražuje, tovariši, kljub dinamičnim premikom cen ne more izgubiti realne vizije. Omizju zažare oči. Zdaj lahko že globlje zadihata, kajti najhuje je mimo. Ne bo se mu treba ubadati z malenkostmi, kot se morajo v republiki in ZIS. Pa je res kavelj, tale naš Polde, ni kaj! Kako suvereno se zna dvigniti nad stvari!
VINKO BLATNIK

NOTRANJJI GLAS

KOZERIJA

Direktor Tomaž je bil na videz izredno zdrav človek, čeprav ga je od notraj spodjedal sicer tih, vendar žilav nasprotnik. Ni šlo za „notranji glas“, kakor bi utegnili domnevati nekateri, temveč za grizljivočega bobra. Vsi pa vemo, kaj vse je sposoben napraviti bober s svojimi dolgimi in ostrimi sekalci. Brž ko si izbere drevo za cilj svoje dejavnosti, je to že obsojeno na pogin. Tomažu se seveda ni dalo poginiti, zato se je z vsemi silami vrgel v razmišljanje, kako bi se znebil „svojega“ bobra. Kako? S kolom po glavi? Na žalost - še specialno za Tomaža - se sanj ne da udariti s kolom po glavi. Bober, ki ga je spodgrizoval, sprva komaj opazno in bolj mimogrede, kasneje pa vse bolj pogosto in nasilno, so bile namreč sanje. Čudne in nevarne ... V sanjah, ki so se tako vztrajno ponavljale, se je direktorju Tomažu najprej prikazala tajnica - ne tako, v ženskem smislu, temveč strogo službeno - in mu pomolila pod nos šop papirjev. „Prosim, če pregledate zadeve,“ je imela navado reči, „in če boste to ali ono podpisali, bom stvari posredovala na pristojne naslove in jih spravila v tek.“ V redu tajnica, mar ne? Namreč vestna in s pametjo na pravem mestu ... Vse bi bilo v redu, če ne bi bili na papirjih, ki mu jih je molela pod nos, sklici za seje samoupravnih organov, sestanke OO sindikata, zveze komunistov in sploh ... Tako, z dnevnim redom in kar še sodi zraven ... Potem se je prikazal obraz dostojanstvenega predsednika

delavske kontrole: „Tomaž, kako je kaj? Boš skical delavsko kontrolo ali bi še malo počakali?“ V hipu ga je „izbrisa“ pozorno obraz predsednika izvršilnega odbora: „Tovariši direktor, saj nočem forsirati, vendar bi seja IO prav prišla. Samo pravočasno me boste morali obvestiti, da ne bom zamudil!“ In potem spet obraz predsednika delavskega sveta, ki se je vedno znova pojavljal s kompromisnim predlogom: „Prosim vas, da predstavite sejo DS na prihodnji teden, kakor ste mi sugerirali prek tovarišice Uršule!“ Tako so bobrovi sekalci zdelovali direktorja Tomaža. Zadnje čase že kar vsako noč. Tomaž se je lahko tolažil le s tiho željo, da se mu ne bi začele časa neprimerne sanje ponavljati dvakrat ali večkrat na noč. Pravzaprav bi sanje še zdržal, če se ne bi bal, da njihova vsebinska skrivnost ne bi prodrila med kolektiv in višje strukture. Potem se je spomnil na psihiatra. „Lepo prosim,“ mu je dejal, „mi lahko zagotovite, da bodo moje sanje ostale samo moja skrivnost? Ni nevarnosti, da bi prek brezzičnih valov, ali kako se že reče, kam prodrle?“ Nastopila je dolga in vsebinsko bogata tišina. Potem je psihater dejal: „Zakaj, človek, vas je strah lastnih sanj? To je vendar samo dokaz za bogato duševno življenje!“ „Tovariši doktor,“ je izdaval Tomaž. „Sanje bom poskušal zamoriti s tabletami, vendar gre za to, da nihče zanje ne zve. Za vsabino gre, razumete! Saj me bodo sesekljali kot tehno krata, če pride vsebina v javnost.“

Ko je psihater naposled razumel družbeno razsežnost problema, je dejal: „Če boste držali jezik za zobmi - namreč, ne med spanjem, temveč kasneje - ne boste imeli družbenopolitičnih težav.“ Pomirjeni Tomaž se je vrnil v okrilje svojega delovnega kolektiva. Ko je tajnica prinesla kavo in zaprla vrata za seboj (ko je odšla ven), se je Tomaž udobno zleknil v naslanjaču. Potem se

je iznenada nasmešnil: „In vendar, navsezadnje bi bilo kar lepo zaveti, če bi se sanje uresničile ...“ Potem je poskočil in pogledal po vseh kotih, če ni po naključju kje prikriti prisluškovalec. Ni ga bilo ... Tomaž se je vrgel na kavo in drugo vsakdanje delo in se sprjaznil z dejstvom, da ga bo ponoči spet vzél bober v precep. Tig

- Tale se pa muči kot naši osnovnošolci s svojimi torbami ...
I. Antič

ČZP DELAVSKA ENOTNOST

OBJAVLJA

PROSTO DELOVNO MESTO

PODROČNEGA UREDNIKA

za časopis Delavska enotnost

(za notranjepolitično področje)

POGOJI: visoka ali višja izobrazba ter vsaj tri leta novinarskih izkušenj oziroma deset let dela na ustreznem delovnem mestu. Biti mora moralno neoporečen in socialistično angažiran.

Razpis velja do 30. septembra 1974.

Prošnje pošljite na naslov: ČZP »DELAVSKA ENOTNOST«, Ljubljana, Dalmatinova 4, p. p. 313.

Urejeno štipendiranje je le prvi korak

Družbeni dogovor o štipendiranju je na Jesenicah spodbudil razpravo o številnih kadrovskih problemih

Parola „vse ali nič“, ki so jo nekateri zagovarjali ob urejanju štipendijske politike v Sloveniji, se je tudi tokrat izkazala kot neuporabna. Z izgovorom in argumenti, da je nemogoče sistemsko urejati štipendijsko politiko, dokler nimamo urejenega dolgoročnega načrtovanja kadrov, usklajene šolske mreže in sistema izobraževanja, zgrajenih dovolj dijaških in študentskih domov, so se nekateri upirali kakršnemu koli korenitejšemu spreminjanju in sistemskemu urejanju štipendiranja. Že prvi koraki in prizadevanja, da v družbenem dogovoru o štipendiranju začrtano politiko resnično uveljavimo, so potrdili naša pričakovanja.

Z urejanjem resda le majhnega dela kadrovske politike, t. j. štipendiranja, so se odprla in mnogo bolj zaostri la vsa tista vprašanja, ki smo jih doslej reševali stihijsko ali pa odlagali. Poslej to ne bo več mogoče. Zato ni slučaj, da so na Jesenicah, ko so razpravljali o družbenem dogovoru o štipendiranju, spregovorili mnogo širše o problemih zaposlovanja, poklicnega usmerjanja in izobraževanja mladine. Osnova za to razpravo je bila analiza o štipendiranju, ki so jo opravili v občini, in analiza zavoda za zaposlovanje o poklicnem usmerjanju in odločanju mladine za nadaljnje izobraževanje.

Tako so npr. na Jesenicah odpri nove oddelke ekonomskih in medicinskih šol in vsa mladina, ki se je doslej enakomerneje usmerjala v bližnje šole (Kranj), se je vpisala v „domače“ šole. Ne le na Jesenicah, tudi drugod po Sloveniji opažamo, da je za odločitve mladine najpomembnejša bližina šole. In ker smo doslej po pravilu odpirali in širili oddelke tzv. „najcenejših“ šol (gimnazije, ekonomske, administrativne), smo tudi v krajih, kjer je gospodarstvo mnogo bolj zainteresirano za druge poklice, mladino usmerjali povsem v drugo smer. Jeseničanji so zato upravičeno zaskrbljeni, da bomo čez nekaj let kljub velikemu pomanjkanju srednjih strokovnih kadrov imeli pred vrati delovnih organizacij brezposelne. Zato bomo morali ob predvideni reformi srednjega šolstva, predvsem pa ob povečani vlogi in vplivu gospodarstva na načrtovanje in programiranje izobraževanja,

mного bolj skladno delovati v obeh smereh: poklicno usmerjati mlade, da se bodo ob upoštevanju osebnih nagnjenj in sposobnosti odločali za poklice, ki jih gospodarstvo in družbene službe potrebujejo – istočasno pa s politiko nagrajevanja in objektivnega vrednotenja delovnih mest stimulirati mlade za to, da se bodo v večji meri odločali za tehnološke usmeritve.

Zanimiv je podatek gorenjskega zavoda za zaposlovanje, da se 67% absolventov srednjih strokovnih šol odloča za nadaljnje šolanje na višjih in visokih šolah. Skoraj po pravilu nadaljujejo šolanje v stroki le odlični in prav dobri dijak, zadostni in dobri pa spremene svojo usmeritev. Morda nam tudi to na neki način pojasnjuje, zakaj je na družboslovnih višjih in visokih šolah tako visok vpis, medtem ko so tehnološke fakultete nezasedene. Več kot na dlani je, da si tako stihijskega razvoja šolstva ne moremo dovoliti. In če smo s štipendijsko politiko začeli tesneje povezovati izobraževanje z gospodarskimi in družbenimi potrebami, bomo morali v naslednjem obdobju poseči v celotno izobraževanje. To pomeni, da bomo morali bolj načrtno graditi mrežo šolstva, v skladu s potrebami gospodarstva, in zagotavljati napredovanje mladine in zaposlenih v skladu z njihovimi sposobnostmi in prizadevanji. Tudi tiste mladine, ki je materialno preskrbljena in si povsem svobodno izbira poklic.

Drug problem, ki so ga odpri na Jesenicah in ki je več ali manj prisoten povsod, pa je usposobitev gospodarstva in družbenopolitičnih skupnosti za načrtno vodenje kadrovske politike. Ob sklepanju samoupravnih sporazumov o štipendiranju v TOZD in snovanju skladov združenih sredstev v občini se je pokazalo, da marsikje nimajo nikogar v občini, ki bi strokovno in organizacijsko vodil to področje. Nihče v občini nima pregleda, koliko je mladine, ki štipendije pre-

jema, koliko je potencialnih kandidatov za štipendije ter koliko štipendij so razpisali v delovnih organizacijah. Na Jesenicah so zato odpri novo delovno mesto v občinski upravi – drugje pa si to delo dele uslužbenci oddelkov za družbene službe. Štipendijska politika je del kadrovske politike in je ni mogoče obravnavati ločeno. Izredno pomembno je, kdo bo opravljal te naloge. Najbrž je en uslužbenec premalo – zlasti pa je težko od njega pričakovati kaj več kot le opravljanje organizacijsko-tehničnih poslov. Zato je razmisleka vredna pomudba zavodov za zaposlovanje, da bi ob snovanju novih skupnosti za zaposlovanje, ki se bodo ustanovile v vseh občinah, njihove strokovne službe prevzele strokovno delo na področju kadrovske politike v občinah. Te službe bodo preko skupnosti lahko zagotovile bolj koordinirano delo vseh nosilcev kadrovske politike in TOZD in občini. Ob snovanju interesnih skupnosti na novih ustavnih načelih bomo morali temeljito preučiti, kako bomo zasnovali strokovno delo zanje, da bo kvalitetno, racionalno in učinkovito. Prav na področju kadrovske politike deluje toliko različnih – samostojnih subjektov, ki jih je za uspešno in celovito reševanje nujno koordinirati in tesneje povezati.

TILKA BLAHA

PO SREČANJU POKLICNIH IN NEPOKLICNIH GLEDALIŠKIH DELAVCEV

Še bolj s skupnimi močmi

Grad Štatenberg je bil nedolgo tega prizorišče pomembnega srečanja poklicnih in nepoklicnih gledaliških ustvarjalcev od blizu in daleč, saj so prišli celo iz Kopa, Kočevja in Novega mesta, seveda pa so prevladovali udeleženci z območja Štajerske. V tem častljivem grajskem poslopju so se nepoklicni in poklicni igralci, režiserji, predsedniki gledaliških odborov, predstavniki občinskih ZKPO, TKS in drugi pomenkovali o tem, kako bi s skupnimi močmi poslej še bolj razgibali gledališko življenje na Slovenskem, ki ima, kot je znano, dolgoletno tradicijo. Med udeleženci smo srečali podpredsednika ZKPO Slovenije Miloša Mikelnja, predsednika odbora za gledališko dejavnost pri ZKPOS in predsednika skupnosti slovenskih gledališč Jožeta Babiča, pa Janeza Karlina, pred. ZGSL, direktorja mariborske drame Branka Gombača in številne druge. Srečanje je potekalo v okviru Loških poletnih kulturnih prireditvev in pod pokroviteljstvom konjiškega kombinata Konus, organizirali pa so ga kulturno društvo Loče, občinski svet ZKPO Slov. Konjice in področna odbora Zdrženja gledaliških skupin Maribor in Celje. Potrebno je povedati, da je bila prireditev vzorno organizirana.

V okviru srečanja je bil pogovor o povezanosti poklicne in nepoklicne gledališke ustvarjalnosti, kulturni program, v katerem sta sodelovala igralka Maja Kačičeva in oktet KD iz Loč in družabni večer.

Po uvodnih in tehtnih prireditev Jožeta Babiča, Janeza Karlina in Marjana Belina se je razvila živahna, tu in tam polemična razprava o gledališki umetnosti danes, še bolj pa o tem, kakšna naj bi bila v prihodnje. Domala vsi so podčrtali, da moramo s skupnimi prizadevanji doseči še večjo kvaliteto, čeprav je že doslej marsikatera gledališka družina zabeležila lep uspeh. Mnogo je bilo povedanega o neustreznem prostoru za kulturno delovanje nasploh. Zato so udeleženci

predlagali, naj bi skupnost slovenskih občin posvetila temu vprašanju ustrezno pozornost. Zlasti po zgledu celjskega, mariborskega in goriškega poklicnega gledališča, ki so doslej največ storila pri navezovanju živih, tako rekoč dnevnih stikov z amaterskimi skupinami in jim tako omogočila enakopravnejši položaj v družbi, bi bilo treba v prihodnje storiti še marsikaj.

Letos bo na Boršnikovem srečanju v Mariboru prvič nastopila amaterska gledališka skupina, in sicer iz KUD „Slava Klavora“, v Celju, najbrž pa tudi v Mariboru in drugod bodo v prihodnje še bolj pogosto nepoklicni gledališčniki na voljo odri poklicnih gledališč, seveda tistim najboljšim. Govora je bilo celo o slovenskem izbranem gledališkem repertoarju, ki bi ga sestavljale predstave poklicnih in amaterskih gledališč in bo ga gmotno podprla tudi republiška kulturna skupnost. Po zgledu Celja naj bi v vseh gledaliških hišah vpeljali tako imenovani amaterski abonma. Seveda pa kaže poudariti idejo Jožeta Babiča, da bi v Ljubljani, v okviru TV oz. v njenih prostorih dobila Slovenija gledališki avditorij, dostopen vsem kvaliteten delom in gledalcem. Samo po sebi se razume, da so tudi ob tej priložnosti nakazali potrebo po še bolj načrtni gledališki vzgoji in sodobnih oblikah sodelovanja publike pri predstavah. Mišljenje so predvsem javne tribune, na katerih, zlasti v Celju, že več let obiskovalci gledališča kritično vrednotijo dosežke.

Srečanje v Štatenbergu je gotovo eden od pomembnih mejnikov v slovenski gledališki ustvarjalnosti.

TONE ŠTEFANEČ

VEDNO VEČ PATRONATOV

Znano je, da se je prvotni načrt akcije za izgradnjo šolskih prostorov na Kozjanskem po potresu spremenil potem, ko je bila celotna škoda dokončno ocenjena na 680 milijonov din, se pravi mnogo več, kot je kazalo sprva. Samo za potrebe sanacije 20 šolskih objektov in izgradnjo 9 novih šol pa bi potrebovali 31,480.000 din, računajoč na montažne MARLESOVE objekte, ki naj bi vse postavili še pred zimo. Solidarnostna akcija občanov občine Velenje, ki so sklenili prevzeti celoten patronat nad izgradnjo novega šolskega objekta v Zibiki, finančno in operativno, je bila primer drugim, kako se lahko polno angažirajo pri šolskih novogradnjah na Kozjanskem. Občini Šentjur in Smarje se tako že pogovarjata o enakem načinu pomoči še z drugimi občinami. Tako bodo patronat nad izgradnjo šol prevzele še ljubljanske občine za šolo v Ponikvi, zasavske občine za šolo na Vinskem vrhu, občina Maribor za šolo na Pristavi, nad II. etapo izgradnje šole v Smarju pa gorenjske občine. Takoj v začetku tako sprejete akcije se je tudi pokazalo, da tudi druge bčine kakor velenjska ne želijo le pasivno prevzeti financiranje MARLESOVH montažnih objektov, pač pa se želijo angažirati na celotni organizaciji graditve ob aktiviranju lastne gradbene operative. Zato je Izobraževalna skupnost SR Slovenije naročila izdelavo tipskega projekta šole, ki bo kateremukoli izvajalcu ob spoštovanju standardnih načinov klasične graditve omogočil realizacijo programa v okviru lastne tehnologije. Kot nam je znano, je projekt pripravljen. Ljubljana pa je sklenila za novogradnjo polne osnovne šole v Ponikvi uporabiti z novimi programskimi zahtevami dopolnjen projekt, po katerem je bila zgrajena nova šola na Planini pri Sevnici.

S prevzemanjem patronata nad izgradnjo novih šol je vrednost ključne solidarnosti mnogo pridobila. Žal pa se bodo dela zavlekla, ker občine niso želele slediti sugestijam, da bi postavljale MARLESOVE montažne objekte, ki mimo drugega tudi niso cenejši od klasične gradnje. Tako bosta zato do konca septembra za uporabo le dve šolski zgradbi, v Zibiki, ki jo gradi VEGRAD iz Velenja in v Loki, ki jo gradi MARLES.

Za vse druge podružnične šole bo treba zato letos poiskati zasilne prevoze in delno zavarovanih poškodovanih šolskih objektov ali pa s dela učencev v centralne šole. Skladno s programom pa tečejo učenicami je že dokončana, medtem ko bodo dodatne 4 učilnice in telovadnica gotove še letos do decembra, preostali del II. etape pa bo končan do septembra prihodnjega leta.

Spremenjen način pomoči pri izgradnji šolskih objektov na Kozjanskem bo sicer veljal 4 milijone din več (seveda ne upošteva ev. podražitve v prihodnjem letu), a to gre na račun naknadno povečanih šolskih površin, saj bodo poleg prvotno predvidenih treh učilnic in vseh podružničnih šolah zgradili pri vsaki še po en oddelk za vrtec.

s.g.

Delavci SGP Sava Jesenice so te dni zahodno od Jesenic pognali novo separacijo za izkoriščanje savskega proda. Zidarska dela za namestitev velike naprave, ki bo na uro predelala 50 kubičnih metrov proda; so zgradili sami, trakove in nosila konstrukcije pa so izdelali ter montirali delavci Slovenije ceste Ljubljana. Drobilce za separacijo so uvozili. K separaciji bodo prod dovažali s tovornjaki, od tod pa bo vse teklo po trakovih. Gradivo bodo zdrobili in presejali na pet granulacij. Pridobljeni granulati bodo uporabljali za betonsko mešanico, za malto in za izdelavo gradbenih elementov na industrijski način. — Tekst in foto: B. B.

BOLJŠE POSLOVANJE LUKE KOPER, KAR JI BO OMOGOČILO TUDI NALOŽBE V DRUŽBENI STANDARD

Odslej družbeni standard sestavni del gospodarjenja

V koprski Luki so do konca leta pretovorili milijon 46 ton generalnega tovora in 4 tisoč ton nafte. Generalnega tovora je bilo v primerjavi s prejšnjimi meseci več za 6 odsto. Nafte pa za 6 odstotkov manj. Pri generalnem pretovoru največ delovno krmil, zatem lahko proizvajajo blaga in južnega železa in železnih proizvodov. V uvozu je bilo 610 tona. Največ, in sicer 134 tona, je bilo tranzita za ladarsko, ki je med tujimi tovornjaki, za katere prihaja, odhaja tovor skozi prapiko Luko, že vrsto let na istem mestu.

Hkrati s povečanjem prometa so v Luki povečali tudi obseg finančnega poslovanja, ostanek dohodka pa so imeli ob koncu prvega polletja okrog 7 milijonov dinarjev. To je v primerjavi s prejšnjimi leti zelo dober rezultat. Pripisati ga je povečan tarifam, boljši strukturi blaga, večjemu prometu pa tudi višji produktivnosti in doslednemu izvajanju sanacijskega načrta. Pomembno je zlasti povečanje produktivnosti, ki so jo med drugim dosegli z boljšo organizacijo dela in novo mehanizacijo. To je pripomoglo, da so v letošnjem prvem polletju pretovorili na zaposlenega 514,4 tone blaga, lani v enakem času pa 465,6 tone. V Luki pričakujejo, da bodo ugodne finančne rezultate dosegali tudi v naslednjih mesecih, tako da bi ostanek dohodka do konca leta podvojili. Veliko je med drugim odvisno od strukture tovora, ki pa bo, kot kaže, še naprej ugodna. To se kaže v tem, da sprejemajo letos več generalnega blaga, več je linijskega prometa, narasla pa je tudi kontejnerski promet, ki je za finančno poslovanje zelo pomemben.

Večji dohodek, ki si ga Luka obeta v tem letu, bo omogočil, da bodo več sredstev dali tudi za družbeni standard, kjer imajo vrsto odprtih problemov. Še zlasti tare kolektiv stanovanjska problematika, zato bodo letos kupili okrog 30 stanovanj. To pa bo šele začetek reševanja problematike in potrebno bo poiskati še druge poti, da bi stanovanjsko stisko omilili. Nadalje bo treba več vlagati tudi v objekte za prehrano delavcev in upajo, da bodo letos uredili tak objekt v lesnem skladišču. Tu bo treba zgraditi tudi dvorano, kamor se bodo delavci lahko zatekali ob slabem vremenu. Odprto je tudi vprašanje zmogljivosti samskega doma in razmišljajo, da bi njegove zmogljivosti povečali z dvema provizoričnima objektoma, kar pa bi bila le začasna rešitev.

Sicer pa so v Luki sklenili, da bodo odslej ob vsaki naložbi v infrastrukturo gradili tudi objekte družbenega standarda, da se problemi ne bi še naprej kopičili. Problematiko družbenega standarda so obdelali tudi v posebni študiji, ki bo sestavni del desetletnega razvojnega načrta.

S. KAVČIČ

Sava oškodovala Savo

Nič načel samoupravnega sporazuma o elektrogosposdarstvu • 0 usklajevanju načrtov z uporabniki elektrike tokrat ne duha ne sluha!

Industrija gumijevih, kemičnih in usnjenih izdelkov Sava je zaradi praznjenja zbirnega jezera HE Moste pri Žirovnici utrpela neposredno in večjo škodo, ker ima v reki urejeno črpališče vode za proizvodnjo. To črpališče je bilo 9.

septembra popolnoma zasuto z blatno, blatna voda je onesnažila polizdelke in poslabšala njihovo kakovost, zamašila je hladilne kompresorje in povzročila še vrsto drugih težav. Vso proizvodnjo so zato morali ob 11. uri ustaviti, črpališče in vodni sistem pa so po velikih naporih skupin delavcev uspeli očistiti šele do 19. ure. Celotne škode še niso mogli oceniti, že po prvih podatkih pa je zelo velika.

Ob tem se v Savi vprašujejo, če res ne bi bilo mogoče preprečiti tako hudih posledic. Ugotavljajo, da praznjenje jezera ni bilo načrtovano z vsemi, ki jih to lahko prizadene, saj tudi sami niso bili opozorjeni na možne škodljive posledice. Če bi vedeli, kaj se bo dogajalo, bi imeli lahko v dneh z najbolj onesnaženo vodo kolektivni dopust in škoda bi bila znatno manjša.

ANGORA PROSLAVILA SVOJ SREBRNI JUBILEJ

Pomlad na Otočcu

Minuli ponedeljek je organizirala ljubljanska tovarna pletenja Angora v Garni hotelu na Otočcu proslavo ob 25-letnici njene dela, ki je bila namestena predvsem njenim številnim poslovnim partnerjem. Ob tej priložnosti se je namreč kolektiv predstavil s svojimi največjimi modeli že za prihodnje pomladi, ki so bili deležni številnih laskavih priznanj.

Tržni usmeritvi maloserijske proizvodnje modnih izdelkov je prilagojena tudi struktura pletilnih strojev, ki jih je tovarna kupila letos. S sodobnim strojnimi parkom je Angora bistveno povečala možnosti vzorčenja svojih pletiv, s čimer je svojo proizvodnjo še bolj prilagodila povpraševanju trga.

A. U.

V VELENJU ŽE PRIPRAVLJAJO USTANOVITEV SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI ZA KOMUNALNO DEJAVNOST

Tudi za notranje rezerve gre

Tudi cene komunalnih uslug in storitev vplivajo na standard občanov. Skupščine občin potrjujejo oziroma dajejo soglasje k cenam teh storitev. Izvršni svet Skupščine občine Velenje je, v prizadevanjih, da ne bi bil rešenej ogrožen posebej še standard delavskih družin, že sprejel stališča o politiki na področju cen uslug in storitev, o katerih odloča skupščina občine.

Dogovorjeno je, da bodo vsak predlog, ki ga bodo predložile organizacije združenega dela posebnega družbenega pomena, kot Komunalno obrtni center Velenje, Toplovod Velenje in Kleparstvo vodovod Šoštanj, predložili v podrobno strokovno oceno, da bi ugotovili upravičenost spremembe cen.

Izvršni svet Skupščine občine Velenje razume, kot je povedal njegov predsednik Franjo Kljun, da naraščajo v času inflacije in splošnega zviševanja cen stroški poslovanja tudi orga-

● TOMOSOVA PRIZADEVANJA ZA RENTABILNEJŠO PROIZVODNJO

Pred podpisom sporazuma o ustanovitvi TOZD

Kako doseči akumulativnejšo proizvodnjo, je osnovno vprašanje, s katerim se srečujejo v koprskem Tomosu že vrsto let. Poslujejo namreč v stalnih finančnih težavah, čeprav so se zlasti v zadnjih dveh letih lotili odločnih ukrepov za racionalizacijo, zmanjšanje zalog, zadrževanje fiksnih stroškov in drugega. To je že navrglo nekaj sicer še zelo skromnih rezultatov, a kaj ko jim podražitve reprodukcijskih materialov in še vedno prevelike obveznosti sproti zmanjšujejo učinek prizadevanj. Zato se tudi v Tomosu odločno zavzemajo za stabilnejše pogoje gospodarjenja, zlasti za stabilnejše cene in bolj umirjeno rast zakonskih in družbenih obveznosti, za kakršno smo se dogovorili z medrepubliškimi dogovori, zakonskimi predpisi in tudi sklepi kongresov Zveze komunistov.

Stabilnejši pogoji gospodarjenja so tudi za Tomos še posebej pomembni za srednjeročno in dolgoročno načrtovanje proizvodnje, s katerim prav tako zasledujejo osnovni cilj — to je akumulativnejšo proizvodnjo.

Tako v srednjeročnem kot dolgoročnem načrtu, ki ju pripravljajo, bo vidnejše mesto dobil tretji Tomosov proizvodni program, v katerega sodijo motorji, vodne črpalke, motorji za čolne. To so proizvodi, po katerih narašča povpraševanje tako na domačem kot na tujem tržišču in s katerimi dosežajo dobre rezultate tudi v izvozu.

Večja usmeritev k tretjemu proizvodnemu programu pomeni nadaljnjo preusmeritev Tomosove proizvodnje. Če bodo uspeli dobiti denar za potrebne naložbe, bo tretji proizvodni program dobil do leta 1980 v Tomosovi proizvodnji prvo mesto. To seveda ne pomeni, da Tomos opušča proizvodnjo mopedov, saj imajo tudi za to proizvodnjo zanimive nove načrte. V zvezi s proizvodnjo mopedov, avtomatikov in dvokoles, ki jih proizvaja subotiški Partizan, si boljše uspehe obetajo tudi od delitve dela znotraj grupacije proizvajalcev dvokoles. Doslej so bili ti slabo povezani, kaže pa, da bo končno prišlo med njimi le do delitve proizvodnih programov, kar bo omogočilo specializacijo in tudi skupno urejanje odnosov z blagovnim prometom, to je s trgovino, na osnovi določil nove ustave.

Vseh omenjenih nalog, to je iskanje rentabilnih proizvodnih programov in povežovanje z drugimi jugoslovanskimi proizvajalci dvokoles, so se v Tomosu intenzivno lotili zlasti ob sedanjih pripravah za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela. Prav to — tako trdijo — je tudi zavleklo ustanovitev temeljnih organizacij, ker je bilo treba pripraviti rentabilni proizvodni program, zlasti za subotiški Partizan, ki je doslej delal z izgubo. Priprave za ustanovitev temeljnih organizacij so sedaj končali in računajo, da bodo samoupravni sporazum podpisali v naslednjih dneh.

Temeljne organizacije bodo postale: tovarna motorjev v Kopru, Partizan v Subotici in Tomosov Inštitut v Kopru. S tem pa reorganizacije ne bodo končali, ker so se zbori delavcev zavzeli za ustanovitev večjega števila temeljnih organizacij in možnosti zanje bodo proučili v naslednjih mesecih.

S. K.

VISOK JUBILEJ »KONUSA«

Letos praznuje 2000-članski kolektiv konjiškega Konusa 80. obletnico obstoja. Ta visoki jubilej tovarne je tudi jubilej celotne občine, saj je kolektiv Konusa globoko usidran v vse pore družbenega in gospodarskega življenja konjiške občine. Njegov pomen je bil in je za občane te občine zelo velik, kajti kot eden najbolj pomembnih nosilcev gospodarskega razvoja občine ob tem ni zamenjal tudi drugih vprašanj, ki spremljajo razvoj občine in kraja. Isto velja tudi za vlogo njegovih temeljnih organizacij združenega dela v Ljutomeru, Sevnici, Lenartu, Majšperku in Mirni. Ob tem seveda ne smemo pozabiti tudi na blagovne hiše v Beogradu, Ljubljani, Novem mestu, Ptuj in v Celju.

Kolektiv Konusa je prešel mnogo viharjev v svojem razvoju, vendar jih je prebrodil in ob tem nenehno jačal ne samo svoje pozicije v občini, ampak tudi v narodnem gospodarstvu. Že pred nekaj leti smo lahko opazili, da se usnjarska industrija seli iz razvitih dežel v nerazvite — skratka tja, kjer so surovine in drugi potrebni pogoji za obstanek te industrije. Gibanja v drugih državah niso edini razlog za relativno zmanjšanje usnjarske proizvodnje tudi v Konusu. Problemi so še druge. Gre za uvoz kože, ki jih morajo uvažati več kot 50 odstotkov, kar pa seveda zmanjšuje akumulativnost. Podatki namreč kažejo, da akumulativnost usnjarske proizvodnje vse bolj pada in hkrati se na tržišču pojavljajo tudi različni nadomestki.

PREUSMERITEV

Konus je večino svojih proizvodnih zmogljivosti preusmeril v predelavo plastičnih mas za papirno in klavniško industrijo, v proizvodnjo furfurala, osnovnih kemikalij za furansko industrijo ter za nekatere druge industrijske veje, razen tega pa so se v tem kombinatu tudi močno posvetili proizvodnji umetnega usnja in njegovih nadomestkov. V tem proizvodnem sklopu ima zelo pomembno vlogo izkoriščanje odpadnih snovi pri proizvodnji usnja, vse večji pomen pa dobiva tudi proizvodnja sestavnih delov za čev-

ljarsko industrijo, kot so npr. opetnice, ki jih rabi naša obutvena industrija okrog 20 milijonov letno.

Preusmeritev Konusa na akumulativnejše in perspektivnejše proizvodno področje daje zelo dobre poslovne rezultate. V zadnjih treh, štirih letih se kolektiv Konusa lahko pohvali z dobro akumulacijo, ugodnimi osebnimi dohodki ter veliko investicijsko aktivnostjo.

Polletni poslovni kazalci potrjujejo pravilnost odločitve o preusmeritvi tudi letos. Celotni dohodek se je namreč povečal za 47 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lani, dohodek za 48 odstotkov, ostanek dohodka celo za 105 odstotkov. Takih rezultatov ne srečamo pogosto v naših delovnih organizacijah. Zato so v Konusu upravičeno lahko ponosni nanje. Obstaja sicer še nekaj kritičnih proizvodnih področij, ki jih bo treba ali preusmeriti ali pa v nekaterih primerih celo opustiti. Pred kratkim so ukiniteli proizvodnjo v Rečici, gre za usnjarno, ki ni bila rentabilna. Delavci so se s pomočjo naložbe Konusa v Garantu v Polzeli zaposlili v tej delovni organizaciji.

Poslovna politika Konusa je torej previdna in pametna. Prav zato tudi lahko dosegajo take gospodarske rezultate. Kolektiv Konusa pravi, da je to posledica ne samo preusmeritve, pač pa tudi stalne skrbi za učinkovito

organizacijo proizvodnje, skrbi za večanje produktivnosti dela ter uvajanje novih tehnoloških postopkov v proizvodnjo.

AKCIJSKI PROGRAM

V Konusu pričakujejo, da bodo končni letni poslovni rezultati še ugodnejši, deloma tudi zato, ker se že kažejo učinki izvrševanja akcijskega programa za izboljšanje poslovanja in doseganje planiranih obveznosti. Ta akcijski program, ki so ga izdelali za obdobje dveh let, zelo natančno določa obveznosti vseh in vsakega. Za izpolnjevanje določenih nalog so konkretno zadolženi posamezniki. Osnovni namen akcijskega programa je, da bi vse temeljne organizacije, kakor tudi kombinat kot celota, dosegli čimboljše gospodarske rezultate, da bi učvrstili proizvodnjo in poslovno-finančno politiko ter produktivnost še povečali. Opravili so že celo vrsto tehničnih ter organizacijskih ukrepov za to, da bi uresničili vse naloge, ki so si jih zastavili v letnem gospodarskem načrtu.

INVESTICIJE

Že prej smo omenili, da je Konus investicijsko zelo aktiven, kar je tudi nujno, če želi napredovati ter še bolj razvijati področje kemije, saj predstavlja danes proizvodnja usnja od celotnega obsega proizvodnje le še tretjino.

Dokaz prizadevanj za razvoj kemije je gradnja dveh novih tovarn v Konjicah. Prva je KOTERM, kjer bodo proizvajali nizkotlačni polietilen. Že leta 1975 naj bi začeli s proizvodnjo, ki se bo odvijala na osnovi lastne tehnologije. Druga nova tovarna bo CELTEKS. Gre za proizvodnjo umetnega usnja. Gradnjo pa jo s pomočjo italijanskega kredita. V času pomanjkanja električne energije pa je gotovo prav, če omenimo tudi lastno električno centralo, ki jo gradijo v Konusu. Ko bo zgrajena, bo proizvodnja v Konusu potekala brez težav, ki so jih sedaj imeli večkrat zaradi pomanjkanja električne energije.

Seveda ob gradnji teh novih tovarn ter električne centrale, kar vse bo vredno nekaj čez

120 milijonov dinarjev, ostanejo še manjši investicijski posegi tudi v drugih obratih, kajti v Konusu dobro vedo, da je stalno posodabljanje tehnologije predvsem na področju kemične proizvodnje zelo pomembna naloga, če želijo, da bodo stalno napredovali.

NOVA SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

Gospodarske naloge, s katerimi se spoprijemajo v Konusu in jih tudi zadovoljivo opravljajo, niso edine. Tudi novi samoupravni organizirani so posvetili mnogo pozornosti. Ravno sedaj pa poteka akcija, da se ta sistem še bolj učvrsti in da bo dejansko omogočal realizacijo ustavnih načel v praksi. Konus sodi med tiste delovne organizacije, ki so ob novem organiziranju ustanovile dokaj majhne temeljne organizacije združenega dela. V Konusu so se namreč dela lotili zelo resno in direktor organizacijsko-kadrovskega sektorja Franc Ban pravi, da ni nikomur žal, da so predsedeli veliko popoldnevov in študirali, kako bi v praksi ures-

ničili novo ustavo.

Glede na kriterije o pogojih za konstituiranje TOZD so odločili, da bo vsak proizvodni obrat, ki je zaokrožen tehnološka celota, postal TOZD. Tem je pomembno tudi dejstvo, da se lahko med njimi vzpostavi čisti tržni odnosi znotraj Konusa in tudi navzven. Ustanovili so 18 temeljnih organizacij, od katerih je 13 proizvodnih in pet trgovskih delovno skupnost skupnih služb. Po grupacijah pa so ustanovili tudi 19 temeljnih organizacij združenega dela, ki so štiri. Skupni organ, ki je sestavljen po kolegialnem načelu, vendar ima koordinacijsko vlogo, ker imajo vse pravice odločanja temeljne organizacije.

Kljub tolikšnemu številu temeljnih organizacij združenega dela niso zaposlili več ljudi kot skupnih službah. Vzrok zlasti ni odgovor na vprašanje, ki se ga v Konusu kmalu po začne uveljavljati ustavnih določil, zastavili: kdo prihaja s tezo za organiziranje v temeljne organizacije potrebuje več kadrov, ki so ob novem organiziranju ustanovile dokaj majhne temeljne organizacije združenega dela. V Konusu so se namreč dela lotili zelo resno in direktor organizacijsko-kadrovskega sektorja Franc Ban pravi, da ni nikomur žal, da so predsedeli veliko popoldnevov in študirali, kako bi v praksi ures-

